

Univerzita Hradec Králové
Pedagogická fakulta

Bakalářská práce

2015

Dagmar Štěrbová

Univerzita Hradec Králové
Pedagogická fakulta
Katedra slavistiky

**Zmapování lezeckých oblastí východních Čech a vytvoření turistického produktu
pro zájemce o skalní lezení.**

Bakalářská práce

Autor: Dagmar Štěrbová
Studijní program: B7310 Filologie
Studijní obor: Cizí jazyky pro cestovní ruch – anglický jazyk
Cizí jazyky pro cestovní ruch – ruský jazyk
Vedoucí práce: Ing. Daniela Mikšovská Mandřáková

Univerzita Hradec Králové
Pedagogická fakulta

Zadání bakalářské práce

Autor: Dagmar Štěrbová

Studium: P111359

Studijní program: B7310 Filologie

Studijní obor: Cizí jazyky pro cestovní ruch - anglický jazyk, Cizí jazyky pro cestovní ruch - ruský jazyk

Název bakalářské práce: **Zmapování lezeckých oblastí východních Čech a vytvoření turistického produktu pro zájemce o skalní lezení**

Název bakalářské práce AJ: Climbing Areas in the Eastern Bohemia and Creation of a Corresponding Tourist Product

Cíl, metody, literatura, předpoklady:

Cílem bakalářské práce je charakteristika vybraných lezeckých oblastí ve východních Čechách a vytvoření turistického produktu. První část se zabývá vývojem horolezectví a obecnými pravidly skalního lezení. Další část charakterizuje vybrané lezecké oblasti a třetí část obsahuje návrh turistického produktu.

Garantující pracoviště: Katedra slavistiky,
Pedagogická fakulta

Vedoucí práce: Ing. Daniela Mikšovská Mandáková

Oponent: PhDr. Jindřich Kesner, CSc.

Datum zadání závěrečné práce: 22.8.2014

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto bakalářskou práci vypracovala samostatně pod vedením Ing. Daniely Mikšovské Mandákové a uvedla jsem všechny použité prameny a literaturu.

V Hradci Králové dne 27. 5. 2015

Poděkování

Ráda bych poděkovala především paní Ing. Daniele Mikšovské Mandřákové za odborné vedení bakalářské práce, cenné připomínky a nápady.

Anotace

ŠTĚRBOVÁ, Dagmar. *Zmapování lezeckých oblastí východních Čech a vytvoření turistického produktu pro zájemce o skalní lezení*. Hradec Králové: Pedagogická fakulta univerzity Hradec Králové, 2015. 68 s. Bakalářská práce.

Bakalářská práce popisuje skalní oblasti Východních Čech z hlediska rozlohy, historie, dostupnosti a lezeckých možností. Práce také obsahuje údaje o historii horolezectví ve světě i u nás a o základních pravidlech skalního lezení. V praktické části byl vytvořen návrh programu turistického produktu, určený pro zájemce o skalní lezení. Cílem práce je vytvořit ucelený přehled skalních oblastí ve Východních Čechách a s ním tematicky zaměřeného turistického produktu, konkrétně kurzu skalního lezení pro zahraniční studenty.

Klíčová slova: skalní lezení, skalní oblasti, turismus, Východní Čechy

Annotation

ŠTĚRBOVÁ, Dagmar. *Climbing Areas in the Eastern Bohemia and Creation of a Corresponding Tourist Product*. Hradec Králové: Faculty of Education, University of Hradec Králové, 2015. 68 pp. Bachelor Degree Thesis.

This bachelor thesis describes climbing areas in the Eastern Bohemia in terms of a location, a history, an accessibility and climbing opportunities. This thesis also comprises the information about history of mountaineering in general and in our country. The practical part includes the draft programme of a corresponding tourist product. The aim of this thesis is to create a comprehensive overview of climbing areas in the Eastern Bohemia and to create a tourist product, concretely a rock climbing course intended for foreign students.

Keywords: rock climbing, climbing areas, tourism, Eastern Bohemia

Obsah

1	Úvod	11
2	Historie horolezectví	12
2.1	Horolezectví v Čechách	13
3	Základní pravidla skalního lezení	15
3.1	Lezecké stupnice obtížností.....	17
4	Skalní oblasti Východních Čech	18
4.1	Adršpašské skály	18
4.2	Teplické skály	20
4.3	Křížový vrch.....	22
4.4	Broumovské stěny	24
4.5	Ostaš	27
4.6	Orlické hory	29
4.6.1	Mladkov	30
4.6.2	Studenecké skály	30
4.6.3	Zemská brána	31
4.6.4	Údolí Říčky	31
4.6.5	Okolí Zdobnice	32
4.6.6	Jablonné nad Orlicí	33
4.6.7	Lom Opočno.....	34
4.6.8	Hlucké skály	35
4.6.9	Nové město nad Metují (HIS)	36
4.7	Krkonoše	37
4.7.1	Hnědé skály	38
4.7.2	Lubošské skály	39
4.7.3	Emina skála a Bártlovka	39
4.8	Samostatné oblasti	40

4.8.1	Ontáριο	40
4.8.2	Oblast 69	41
4.8.3	Indiánova Hrubá skála	41
4.8.4	Lom u Josefa a Lom ve Vlčí	41
4.8.5	Bradlo, Slučí kameny, Budhovy kameny.....	42
4.8.6	Čížkovy kameny	43
4.8.7	Žebrák (Žába)	44
4.8.8	Škrovád	44
4.8.9	Šilinkův důl	45
4.9	Boulderové oblasti.....	46
4.9.1	Bezpráví	47
4.9.2	Bohuňov	47
4.9.3	Bor	48
4.9.4	Čertovy hrady	48
4.9.5	Janovice-Dvorky.....	49
4.9.6	Lachov.....	49
4.9.7	Lubná	50
4.9.8	Otradov.....	51
4.9.9	Oldřiš.....	51
4.9.10	Skuteč.....	52
5	Praktická část.....	53
5.1	Základní informace o kurzu	53
5.2	Charakteristika kurzu	53
5.3	Program kurzu	54
6	Závěr	58
7	Summary	59
8	Заключение	60

9	Seznam použité literatury	61
10	Seznam internetových zdrojů	61
11	Zdroje obrázkových příloh	63

1 Úvod

Horolezectví zahrnuje široké spektrum aktivit od skalního lezení až po výstupy ve vysokých horách či ledovcích. Pro někoho tato aktivita může znamenat bezhlavé riskování, pro druhé zase životní styl. Svým způsobem jde o kombinaci obojího. Nebezpečí, které se v tomto odvětví skrývá, přitahuje mnoho nadšenců po celém světě. Říká se, že štěstí přeje připraveným, ovšem příroda je nevyzpytatelná a tak i v tomto odvětví platí, že ani dlouholetá zkušenost či zdatnost nemusí vždy odvrátit tragický konec. Přes všechna tato úskalí, je to právě láska k přírodě samotné, která spojuje všechny podobné dobrodruhy. Řeč je o jakémisi poutu mezi člověkem a přírodou, které horolezce žene neustále kupředu a nutí je se překonávat. Jakmile si člověk jednou toto pouto vytvoří, je velmi pravděpodobné, že už tomu do konce života nebude jinak.

Téma bakalářské práce jsem si vybrala z důvodu mého zájmu o skalní lezení a outdoorové aktivity obecně a také o cestování po lezeckých oblastech České republiky. Původní záměr práce byl vypracovat ucelený přehled všech lezeckých oblastí v České republice, což se později ukázalo jako nereálné, vzhledem k počtu těchto oblastí a vzhledem k omezenému rozsahu bakalářské práce. Tímto způsobem by vznikl pouze jakýsi výčet všech lezeckých oblastí, bez podrobnějšího popisu, což nebylo mým cílem, a tak jsem téma zúžila na oblast Východních Čech.

Cílem této práce je tedy vytvoření přehledu lezeckých oblastí ve Východních Čechách a popis jejich lezeckého i turistického potenciálu. Tento přehled může pomoci začínajícím lezcům, jak v orientaci ve zdejších skalních útvarech, tak i k propagaci méně známých lezeckých oblastí. V praktické části práce jsem se pak snažila o vytvoření zajímavého turistického produktu, konkrétně kurzu skalního lezení pro zahraniční studenty.

2 Historie horolezectví

Už od dávných dob jsou vrcholky hor spojovány s něčím nadpozemským. Horami byli lidé fascinováni odedávna a tak spoustu vrcholů a cest bylo objeveno už ve středověku. Byly to zejména stezky pro obchodní účely či klášterní a jiné stavby.

Za počátky horolezectví lze považovat rok 1786, kdy se uskutečnil první úspěšný výstup na horu Mont Blanc ve Francii. Horolezectví v podobě jaké ho známe dnes, se vyvinulo v průběhu první poloviny 19. století, označovanou jako Zlatou éru alpinismu. V této době byla zdolána řada významných evropských vrcholů a to zejména britskými horolezci v oblasti francouzských, švýcarských a italských Alp. Nejznámějším výstupem z této doby bylo zdolání švýcarského Matterhornu v roce 1865 Edwardem Whymperem. Tento úspěch byl bohužel poznamenán tragickým sestupem, při kterém zahynuli čtyři členové výpravy. Důležitou událostí bylo založení prvního horolezeckého londýnského klubu Alpine Club v roce 1857, který rovněž pomohl k rozvoji horolezectví. V tomto období se skalní lezení začalo vymezovat od horolezectví pouze jako jeho část, protože při výstupu na horu, je kromě přezení skály také zapotřebí lezení ve sněhu či ledu. Objevům se v této době těšily nejen evropské Alpy, ale i jiná světová pohoří ve Velké Británii, severní a jižní Americe, jižní Africe, Austrálii a Novém Zélandu. (Creasey, 2000)

Během první světové války se vývoj lezení značně zpomalil, ovšem ve dvacátých a třicátých letech docházelo opět k rozmachu. Alpy stále více přitahovaly zejména britské a americké horolezce, kteří pokračovali ve zdolávání nových vrcholů a uskutečňovali výpravy na vrcholy již zdolané. Stále se hledaly nové a obtížnější cesty – začalo horolezectví jako takové. Po roce 1808, kdy se Francouzka Marie Paradisová stala první ženou, která pokořila vrchol Mont Blanc, horolezectví lákalo stále více žen a přestalo být čistě mužskou doménou. Mekkou amerického horolezectví se stalo Colorado a to zejména oblast Boulder a stěny Yosemitekého údolí. (Hattingh, 1999) Tyto vrcholy jsou dodnes lákadlem pro horolezce z celého světa, zejména díky své obtížnosti.

Nedotčené do té doby zůstaly jen osmitisícové vrcholy nezkrotných Himalájí. Britští horolezci se pokoušeli Čomolungmu neboli Mount Everest pokořit již v koloniálních dobách, ale vždy neúspěšně. Podařilo se to až v roce 1953 Britovi Edmundovi Hillarovi

a jeho šerpovi. Od této doby se Himaláje doslova prohýbaly pod náporem horolezeckých expedic, s cílem pokořit všechny osmitisícové vrcholy. Horolezci začali i zde objevovat nové, těžší cesty a nebáli se riskovat. Podnikali jednodenní expedice, či výstupy bez kyslíkových masek. Hranice horolezectví se stále více posouvali kupředu. (Hattingh, 1999)

Výraznou proměnou za posledních padesát let prošlo také horolezecké vybavení. Dnes již s údivem můžeme sledovat tehdejšího horolezce, nastupující na skálu v kožených okovaných botách s lanem omotaným okolo pasu, bez sedacího úvazku či lezeckých bot, maximálně s kloboukem proti slunečnímu svitu. Horolezci byli s touto výbavou schopni přelézt velmi náročný terén. Pád prvolezce mohl mít v té době fatální následky, což svědčí o velké psychické i fyzické zdatnosti tehdejších lezců. Dnešní vybavení umožňuje lezci jít nad limit svých možností a díky bezpečnostním pomůckám, které má k dispozici se z horolezectví stal sport, jehož rizika jsou srovnatelná s řadou jiných sportovních odvětví.

2.1 Horolezectví v Čechách

Zájem o horolezectví pronikl na naše území z Alp a saských pískovcových oblastí ve druhé polovině 19. století za dob Rakouska – Uherska. Právě z Rakouska pronikal na území Čech největší zájem o horolezectví jako takové. Horolezectví v Alpách bylo díky nutnému cestování však spíše doménou středních a vyšších vrstev společnosti. Horolezeckou činností byly poznamenány také pískovcové oblasti v tehdejších Sudetech, v nichž dominovali němečtí lezci, kteří záhy rozšířili povědomí o zdejších lezení mezi české Němce. Horolezectví v Německu, a zejména pak pískovcové lezení v sousedním Sasku, se začalo vyvíjet o několik let dříve než u nás, což bylo zapříčiněno zejména působením horolezeckých organizací. (Frank, 2007)

První horolezecká organizace na našem území, byla částí rakouské organizace Alpenverein. Pod názvem sekce „Praha“, byla založená v roce 1870. Tato organizace byla bohužel poznamenána nacistickým režimem, kterým byla zneužita ke své propagandě. První českou organizací se v roce 1897 stal „Český odbor Slovinského planinného družstva“, který vznikl jako reakce na stále více se rozmnožující německé horolezecké spolky. Tento spolek se zasloužil o průzkumné činnosti a zmapování řady

karpatských a alpských oblastí. Rozmach horolezectví na našem území nastává v době objevování pískovcových oblastí českými lezci. V této době, v roce 1907, vznikl v Jičíně Lezecký kroužek Prachov, nejstarší horolezecká organizace na našem území, která funguje dodnes. (Frank, 2007)

Během vzniku Československa byla většina spolků rozpuštěna. Ve své činnosti, jako jeden z mála pokračoval Klub českých turistů. Jeho činnost přestala českým horolezcům vyhovovat, a tak v roce 1924 založili Alpinistický odbor při Svazu lyžařů ČSR. Ani zde nenacházeli vhodné podmínky pro svou činnost, a tak ještě tentýž rok založili Klub alpinistů československých, který vydával vlastní časopis. (Frank, 2007)

Situace, během druhé světové války a okupace Československa, znemožňující cesty do velehor, měla paradoxně pozitivní vliv na činnost českých lezců v oblasti sudetských pískovců. V této době nejen, že byla zdolána většina německých výstupů, ale také začala éra významných českých prvovýstupů. Horolezectví tak přestalo být zájmem pouze určité skupiny obyvatel a rozšiřovalo se, díky dostupnosti, mezi méně majetné vrstvy obyvatel. (Frank, 2007)

Po osvobození Československa byla opět v plné míře zahájena horolezecká činnost. Na sjezdu na Hrubé Skále v roce 1946 se konal sjezd představitelů českých a slovenských organizací, jehož výsledkem byl vznik Svazu československých horolezců. Po únoru 1948 se však jediným řídicím orgánem stala Ústřední sekce horolezectví Sokola. Počet alpinistů se zdvojnásobil, začaly masové náborové akce a vznikaly nové oddíly i na místech bez horolezecké tradice a podmínek. Díky spuštění Železné opony a omezení kontaktu se Západem se v této době horolezci potýkali s nedostatkem kvalitního vybavení, a tak byli nuceni si jej vyrábět doma sami „na koleni“. Někdy tímto způsobem přicházeli i s nápady inovátorskými. Organizaci Sokol poté nahradil Státní výbor pro tělesnou výchovu a sport, následně byla horolezecká sekce vyčleněna z oddělení turistiky a spadla do oddělení sportu. Státní výbor byl posléze nahrazen Českým svazem tělesné výchovy (ČSTV), pod který spadla i horolezecká sekce. Organizace horolezeckých spolků bez dohledu ČSTV nebyla prakticky možná. Stejně přísně byl kontrolován i pohyb v horách, byť se nacházely na území tzv. socialistického, neboli východního bloku, nemluvě o zemích tzv. západního neboli nepřátelského bloku. (Frank, 2007) To

však českým horolezcům nebránilo v cestě za úspěchy a to nejen v Alpách, ale i na Kavkazu, v Himalájích, Jižních Andách, Skandinávii či Vysokých Tatrách. O těchto úspěších se začalo psát i v zahraničním tisku a uznání se dočkaly i horolezkyně, které u nás v 80. letech patřily ke špičce. (Procházka, 2012)

S rozdělením Československa a vznikem České republiky byl v roce 1993 ustanoven Český horolezecký svaz. Od této chvíle nastal nový vzestup českého horolezectví a čeští horolezci se dnes mohou řadit po boku světové elity, což například dokazuje nejnovější úspěch českého horolezce Radka Jaroše, kterému se v červenci 2014 na pátý pokus podařilo zdolat K2 a završit tím Korunu Himaláje, kterou tvoří 14 světových osmitisícovek. Stal se tak prvním Čechem, kterému se podařilo zdolat všechny vrcholy bez použití kyslíku.

3 Základní pravidla skalního lezení

Pro každého turistu kdekoliv na světě platí dodržování několika zásadních pravidel. U lezců by to mělo platit obzvlášť, protože horolezectví obecně je také o vztahu mezi člověkem a přírodou. Využíváme-li přírodu, ať už k rekreaci, či sportovnímu vyžití, je třeba počítat s její omezenou životností a oplatit její bohatství tím, že k ní budeme šetrní. Zejména pískovcové skalní oblasti podléhají zpřísněným pravidlům, týkajících se lezecké činnosti.

Otázkou, která v lezecké komunitě vyvolávala vždy rozpory, je používání magnézia. To pomáhá lezcům zdolat některé extrémně těžké cesty, avšak jeho užití, pokud je povoleno, by mělo probíhat s rozvahou. Obecně platí zákaz používání magnézia na všech pískovcových skalách, který upravují Pravidla sportovního lezení na pískovcových skalách v Čechách. Na všech ostatních oblastech platí zákaz příslušného orgánu ochrany přírody (CHKO, Ministerstvo životního prostředí). Je proto vhodné se před lezením v dané oblasti o případném zákazu informovat. Obecně v ČR platí zákaz používání magnesia v oblastech: CHKO Žďárské vrchy, CHKO Český Ráj, CHKO Jizerské hory, CHKO Broumovsko, region Dubské skály, přírodní rezervace Babí lom na Brněnsku, NP České Švýcarsko, v ostatních sektorech Labských pískovců platí zákaz také, mimo cesty s klasifikací IXb a vyšší, vytvořené prvovýstupem po roce 1990, zákaz

platí rovněž i v některých sektorech Lužických hor, Krušných hor a Českého středohoří. (Rosol, 2006), (Aulický, 2009)

U skalního lezení je třeba také počítat s časovým omezením v některých oblastech, s výjimkou těch, kde lze lézt celoročně bez omezení. Obecně platí na všech pískovcových skalách zákaz lezení za mokra, či vlhka z důvodu větší lámavosti skály. K tomuto pravidlu bylo ještě v některých oblastech zavedeno časové omezené lezení. Ve spoustě dalších oblastech platí celoroční zákaz lezení z důvodu ochrany přírody, proto je potřeba všechny tyto omezení a zákazy respektovat.

Pravidly se rovněž řídí používání vlastních jistících pomůcek, a to zejména na pískovcových skalách. Zde platí zákaz používání kovových jistících prostředků poškozujících skálu, tedy vklíněnců, friendů, skob a jiných. Povoleno je zde pouze používání textilních smyček. Na všech skalách je pak potřeba chovat se šetrně nejen k fixním jištěním a slaňovacím bodům, ale také k okolní přírodě, tzn. držet se turistických tras, respektovat zákaz vstupu na soukromý pozemek atd. Pokud by došlo k pochybnostem o stavu fixních jištění či slaňovacích bodů, je potřeba to neprodleně nahlásit příslušnému správci skal či Oblastní vrcholové komisi. Kromě toho je třeba s lanem zacházet tak, aby třením nepoškozovalo skálu, tzn. lézt pouze zdola s maximálním počtem pěti osob na jednom laně. Na pískovci platí rovněž zákaz lezení cest stylem „na rybu“, neboli s horním jištěním. Samozřejmostí je i vhodný výběr obuvi a používání takové, která je určena k lezení.

Důležitý je i výběr obtížnosti cest. Je dobré vždy začínat lézt s někým zkušenějším, kdo danou oblast zná lépe. Takový člověk nejen, že doporučí cestu, ale může pomoci i s orientací v dané lokalitě. Dobrým a nezbytným pomocníkem na všech cestách za lezením je horolezecký průvodce pro danou oblast, kde jsou všechny cesty popsány, ohodnoceny a graficky naznačeny. Každý lezec by si měl tedy před nástupem do cesty zjistit obtížnost cesty, případně záchytné body, které se na cestě vyskytují. Tímto se lze vyvarovat případným zbytečným pádům a zraněním, a to zejména na pískovcových skalách s nižší četností jištění. Hodnocení obtížností cest, zejména na pískovcových skalách, je třeba brát pouze orientačně a nezapomínat, že se jedná o subjektivní hodnocení autora, které se ne vždy musí shodovat s vlastním pocitem z dané cesty.

Hodnocení se navíc liší oblast od oblasti, proto pokud v dané lokalitě člověk leze poprvé, je vhodné vybírat ze začátku lehčí cesty, díky kterým zjistíme, jestli se dané hodnocení shoduje s naším. Obecně se dá říci, že lezení na pískovcích je fyzicky i psychicky náročnější, než lezení na jiných skalách. Je tedy na každém lezci, aby objektivně zhodnotil rozsah svých schopností a dovedností a nesnažil se zbytečně zdolávat cesty, jejichž obtížnost je nad limit těchto schopností.

Všechna tato pravidla by měla být součástí chování a zdravého rozumu, nejen lezců, ale i turistů a všech, kteří v přírodě tráví svůj volný čas. Výše zmíněné informace, lze v aktuální podobě nalézt na internetových stránkách www.skalnioblasti.cz. Nachází se zde, jak přehled omezení a zákazů používání magnesia v jednotlivých sektorech, tak i aktuální sezonní omezení lezení, přehled trvalých zákazů lezení v sektorech a podrobná pravidla lezení pro pískovcové i nepískovcové skalní oblasti. Informace jsou zde přehledným způsobem seřazeny a pravidelně aktualizovány.

3.1 Lezecké stupnice obtížností

S vývojem horolezectví a jeho postupným rozdělením do řady odvětví postupně vzniklo několik různých klasifikačních stupnic. V lezeckých oblastech východních Čech se objevují dvě – UIAA (Union Internationale des Associations D'Alpinisme, Mezinárodní svaz horolezeckých asociací) a Saská pískovcová stupnice. U všech se však setkáváme s problémem subjektivního hodnocení obtížností cest. Při hodnocení je třeba brát v potaz hned několik faktorů: individuální zdatnost každého lezce, délku výstupu, počasí, nejtěžší úsek atd. Obtížnost každé cesty je stanovena nejprve prvolezcem, který na základě svého dojmu cestu ohodnotí. Následně dochází i k hodnocení ostatních lezců a tak se s jejich pomocí určí výsledná cifra obtížnosti. Toto hodnocení se navíc ještě liší dle oblasti a materiálu. Pro hodnocení obtížností cest tedy neexistuje žádné čistě objektivní měřítko, proto je třeba tento fakt brát v potaz a využívat jej jako vodítko či pomůcku při výběru cest. (Goat, [2014])

UIAA stupnice je u nás nejrozšířenější a používá se v nepískovcových skalních oblastech. Tato stupnice bere v potaz fyzickou náročnost přeletu, čili nejtěžší úsek cesty a její délku. Označuje se většinou římskými (u nás i arabskými) číslicemi od I (turistika s použitím rukou) až po XII (hranice lidských možností). Pro přesnější hodnocení se za

čísla přidávají znaménka + a –, která vyjádřená desetinným číslem mají hodnotu zhruba 0,25 (V+ je těžší než V-). (Goat, [2014])

Saská pískovcová stupnice se používá výhradně v pískovcových oblastech a označuje se římskými číslicemi od I do XII. Pro přesnější hodnocení se za čísla přidávají písmena a, b, c. Tato stupnice má mírnější hodnocení než výše zmíněná UIAA (např. pískovcová VIII b je zhruba 7 UIAA). Hodnocení se navíc liší od oblasti. Některé cesty v Adršpašských skalách či Broumovských stěnách mají mnohem tvrdší hodnocení než v jiných pískovcových oblastech. Je to pozůstatek starší české pískovcové stupnice, ve které bylo maximum stupeň VII a která byla později nahrazena Saskou stupnicí. (Goat, [2014])

4 Skalní oblasti Východních Čech

4.1 Adršpašské skály

Obrázek 1 – Adršpašské skály

Skalní město u obce Adršpach se nachází asi 10km severozápadně od obce Teplice nad Metují. Spolu s Teplickými skalami tvoří jednu z největších pískovcových lezeckých oblastí v České republice. Skalní město je součástí CHKO Broumovsko a bylo vyhlášeno jako Národní přírodní rezervace.

Kráska zdejších pískovcových věží jako první přilákala saské lezce ve 20. letech 20. století. Ti postupně zdolávali nejznámější věže, jako jsou Milenci či Starostová. Před válkou skály začaly lákat i místní lezce z Teplic či Dolního Adršpachu, později také členy náchodského horolezeckého oddílu, kteří již měli za sebou několik prvovýstupů na Ostaši. Do začátku druhé světové války zde bylo zdoláno asi 40 vrcholů.

V poválečné době byl pak největší rozmach zaznamenán v 60. - 70. letech. Od té doby je toto místo rájem nejen horolezců, ale i turistů, kteří se sem pravidelně a rádi vrací.

Skalní město je tvořeno 16 skalními sektory, z nichž na většině platí omezený zákaz lezení od prosince do dubna – Město, Ostrov, Milenecká hora, Himaláj, Jezerka, Království, Za pískovnou, Panoptikum, Podhradí, Rokle nad spáleným mlýnem, Vstupní obvod. V těchto sektorech se nachází zhruba 3805 cest. Na dalších platí celoroční zákaz lezení – Hůrka, Řeřichové stráně, Rokle nad Černým jezírkem, Janovická vlčí rokle, Ztracená rokle. (Skalní oblasti ČR, © 2004 – 2015)

Dostupnost

Záchytným bodem je velké parkoviště, které se nachází v Dolním Adršpachu, po pravé straně silnice ze směru Teplice nad Metují, nebo po levé straně ze směru Trutnov (přes Horní Adršpach). Odtud je to již kousek ke vstupu do skalního města. Další vstup se nachází poblíž vlakové zastávky. Vstupné je placené. Skalní město je pro turisty celoročně přístupné. Vzhledem k tomu, že je toto místo i významným turistickým bodem, je třeba počítat se zvýšeným počtem návštěvníků, a to zejména v letní sezóně.

Charakter lezení

Říká se, že Adršpach je lokalitou jen pro odvážné a zkušené lezce a je to částečně pravda. Dominují zde cesty s vysokým stupněm obtížnosti a s malou četností jištění, čímž jsou pískovcové skály pověstné. Nelze však říci, že se zde nedá nalézt pár hezkých cest i pro začátečníky či mírně pokročilé. Ti by však měli vždy přistupovat k lezení zodpovědně a mít po ruce někoho zkušeného, kdo jim bude schopný s výběrem takové cesty poradit. Na své si v Adršpachu přijdou rovněž i milovníci spár, kterých je v Adršpachu víc než dost. I mezi nimi lze nalézt několik s nižším stupněm obtížnosti.

Cesty jsou hodnoceny v Saské stupnici, je však třeba počítat s poněkud tvrdší klasifikací, než v okolních pískovcových oblastech.

Průvodce

Stanislav Lukavský – Adršpašské skály 1., 2. díl (2003)

4.2 Teplické skály

Obrázek 2 - Teplické skály

Skalní město se rozkládá západním směrem, asi 2 kilometry od Teplic nad Metují. Spolu s Adršpašskými skalami, se kterými jsou spojeny Vlčí roklí, tvoří jeden z nejrozsáhlejších skalních komplexů u nás. Byly vyhlášeny jako Národní přírodní rezervace a jsou součástí CHKO Broumovsko.

Teplické skály byly na rozdíl od sousedního Adršpachu vždy odlehlou oblastí. První prvovýstup na dominantní věž Biskup zde byl uskutečněn až ve druhé polovině 30. let německými lezci, českými až koncem let 40. Skutečný rozmach nastal až v 60. letech s nástupem generace „místních lezců“, za všechny např. Václav Horných či Jaroslav Seifert. Další významný rozmach lezecké činnosti nastal v 80. letech a to zejména díky

vzniku Horolezeckého oddílu Bischofstein, za jehož relativně krátké působení se zrodila řada jmen lezecké historie, jako např. Vladimír Horák či Karel Šimek. V souvislosti se Supími skalami by mělo být zmíněno jméno Jaroslava Housera, kterému zde patří mnoho prvovýstupů, stejně jako spoustě dalším lezcům. (Houser, Lisák, 2012)

Teplické skalní město je tvořeno 20 skalními sektory, z nichž na osmi je zakázáno lezení celoročně – Janovický les, Záboř, Nový svět, Ostruha, Vlčí rokle, Lysý vrch, Černá rokle, Trojmezí. Ve zbylých sektorech je omezený zákaz lezení od prosince do dubna – Supí skály, Bišík, Bašta, Vstupní rokle, Skalní a Chrámové náměstí, Bariéra, Kamenec, Kaňon, Na výsluní, Skalní ostrov, Amfiteátr, Teplické údolí. V těchto sektorech se nachází zhruba 1048 cest. (Skalní oblasti ČR, © 2004 – 2015)

Dostupnost

Vstup do skalního města s parkovištěm se nachází necelé dva kilometry od Teplic nad Metují, podél řeky Metuje směrem na Adršpach. Vstupné je placené. Městem probíhá turistický okruh po modré značce, který není vhodný pro vozíčkáře a kočárky. Okruh je přístupný pouze sezónně a to od dubna do listopadu.

Charakter lezení

Ve zdejších věžích si přijdou na své hlavně vyznavači stěnového lezení, ale lze zde také najít i několik spárových cest. Škála obtížností cest je poměrně různorodá a tak si zde každý přijde na své a díky tomu je oblast vhodná i pro méně zkušené lezce. Tak jako ve všech pískovcových oblastech, i tady je třeba brát hodnocení cest pouze orientačně.

Průvodce

Jaroslav Houser, Pavel Lisák – Teplické skály-2.díl (2012)

4.3 Křížový vrch

Obrázek 3 - Křížový vrch

Přírodní rezervace se rozléhá naproti Adršpašskému skalnímu městu. Vzhledem k její orientaci na jih, je zde lezení možné provozovat o něco dříve než v protějším Adršpachu.

Ačkoliv byly zdejší věže vždy zastíněny těmi adršpašskými, první výstup se tu uskutečnil již ve 20. letech saským lezeckým spolkem Bergfreunde, který si vybral věž Maják. Saští lezci zde ve 30. letech také provedli prvovýstup na Ústeckou věž. První český výstup se zde uskutečnil až koncem 40. let. Následovalo několik odvážných téměř sólo výstupů spojených se jmény jako Jiří Nejezchleba či Václav Bruckner. Stejně jako v ostatních oblastech i tady v 60. letech prvovýstupy přibývají a na rozdíl od jiných oblastí jsou některé z nich spojeny také s ženskými jmény, ať už figurovaly jako partnerky, nebo zdolávaly nové cesty a věže. Od 90. let s příchodem mladé generace se obtížnost místního lezení začala zvyšovat. Za zmínku jistě stojí trojice lezců Petr Mocek, Stanislav Lukavský a Petr Bahna, kterým zde patří největší počet prvovýstupů. (Lisák, 2001)

Oblast je tvořena čtyřmi sektory, z nichž na jednom platí celoroční zákaz lezení – Zdoňovská Hejda. V sektoru Zdoňovského oblouku platí omezený zákaz lezení od ledna do dubna na většině jeho částech, na některých je lezení zcela zakázáno -Štítové věže, Žlutá výspa a některé jsou naopak přístupné bez omezení – věž Bezzubá, Borová, Pumpička, Miluška, Chvasnická, Tučňák, Eskymák, Eskymačka, stejně jako ve zbylých dvou sektorech oblasti – Křížový hřeben, Jižní věže. V těchto sektorech se nachází zhruba 900 cest. (Skalní oblasti ČR, © 2004 – 2015)

Dostupnost

Výchozím bodem je hlavní parkoviště v Dolním Adršpachu. Odtud vede cesta přímo k lesu na opačnou stranu údolí, než leží Adršpach. Skalní město se rozkládá naproti Adršpašským skalám a je ukryté na kopci mezi stromy. Prochází tudy zelená turistická značka. Je přístupné celoročně a vstupné se zde neplatí. Oblast je velmi lezecky atraktivní, proto je třeba počítat s větším množstvím lezců, zejména v letní sezóně.

Charakter lezení

Zdejší věže jistě osloví jak zdatné lezce, tak i ty méně zdatné, kteří s lezením na pískovcích teprve začínají. Klasifikace je zde výrazně měkčí, než v sousedním Adršpachu. Na své si zde přijdou jak vyznavači stěn, tak i rajbasů či spár.

Průvodce

Pavel Lisák – Křížový vrch (2012)

Obrázek 4 - Mapa Adršpašsko-teplických skal a Křížového vrchu

4.4 Broumovské stěny

Obrázek 5 - Broumovské stěny

Broumovské stěny tvoří 12 kilometrový skalní masiv, rozkládající se mezi městy Broumov a Police nad Metují. Jsou součástí CHKO Broumovsko a byly vyhlášeny jako Přírodní rezervace.

První zprávy o lezení ve zdejších stěnách pochází z roku 1935. Tehdy Klub českých alpinistů zdolává věž Mušlí a Větrnou. Do konce 30. let byly zdolány další věže, jako Lucifer či Zaječí. Na konci 60. let je jich již zdoláno přes padesát. 70. léta byla spojena se jménem Františka Čepelky, který provedl řadu prvovýstupů v jižních oblastech, v 80. letech pak se jménem Jaroslava „Kinga“ Seiferta, který se pyšní prvovýstupy v severní části. Důležitým jménem ve zdejších skalách je také Jaroslav „Pískoř“ Houser, kterému zde patří největší počet prvovýstupů a je považován za znalce oblasti. (Beneš, 1995)

Skalní město je tvořeno 34 skalními sektory, které můžeme rozdělit do 5 hlavních – Hvězda, Slavenské skály, Velká plošina stěn, V horách, Za machovským křížem. Ve všech povolených sektorech platí omezený zákaz lezení od ledna do dubna. V těchto sektorech se nachází zhruba 870 cest. Na zbylých místech je lezení zakázáno celoročně – na hřebenu od Strážné hory ke Hvězdě, nad Pískovou roklí, v Severní rokli a okolí Pánovy cesty, v celé oblasti Za machovským křížem a Velké plošině stěn, s výjimkou Božanovského Špičáku a v sektoru Slavenských skal – Za Beránkem. (Skalní oblasti ČR, © 2004 – 2015)

Dostupnost

Vstup do skalního města je možný hned z několika míst. Jeden z možných je z obce Hlavňov, odkud je možné se snadno dostat k turistické chatě Hvězda a odtud do oblasti Kovářovy rokle. Další přístupový bod je z obce Slavný a odtud do Třešňové a Zaječí rokle či do oblasti Božanovského Špičáku. Posledním výchozím bodem je Machov, ze kterého se lze snadno dostat do oblasti V Horách.

Vstupné se neplatí a skály jsou přístupné celoročně. Na rozdíl od sousedního Adršpachu jsou Broumovské stěny klidnějším místem, jak z turistického tak i lezeckého hlediska. Jsou ideálním místem pro ty, kteří se v sezóně neradi tlačí v davech turistů.

Obrázek 6 - Mapa Broumovských stěn

Charakter lezení

Zdejší stěny jsou rozhodně místem pro zkušené lezce. Méně zdatní jedinci by měli mít po ruce zkušenějšího, neboť nejnovější horolezecký průvodce je mírně zastaralý, avšak základní orientaci v terénu poskytne. Krása zdejších věží je srovnatelná s těmi v Adršpachu – je zde dostatek spár i rajbasů. Přístupnost některých věží může být horší a je třeba počítat s prodíráním skrz borůvčí, kameny, polomy či je nástrahy. O to hezčí může být pocit izolace od okolního světa. Zdejší stěny mají v tomto směru jistý ráz intimity.

Lezecky nejfrekventovanější jsou Třešňová, Zaječí a Kovářova rokle. Stejně jako v Adršpachu platí, že místní klasifikace cest je mnohem tvrdší, než v jiných pískovcových oblastech. Je tedy třeba brát místní značení pouze orientačně a vybírat z průvodce cesty označené hvězdičkou.

Průvodce

4.5 Ostaš

Obrázek 7 - Ostaš

Stolová hora Ostaš se vypíná zhruba 2km severozápadně od Police nad Metují. Byla vyhlášena jako Přírodní rezervace a je součástí CHKO Broumovsko.

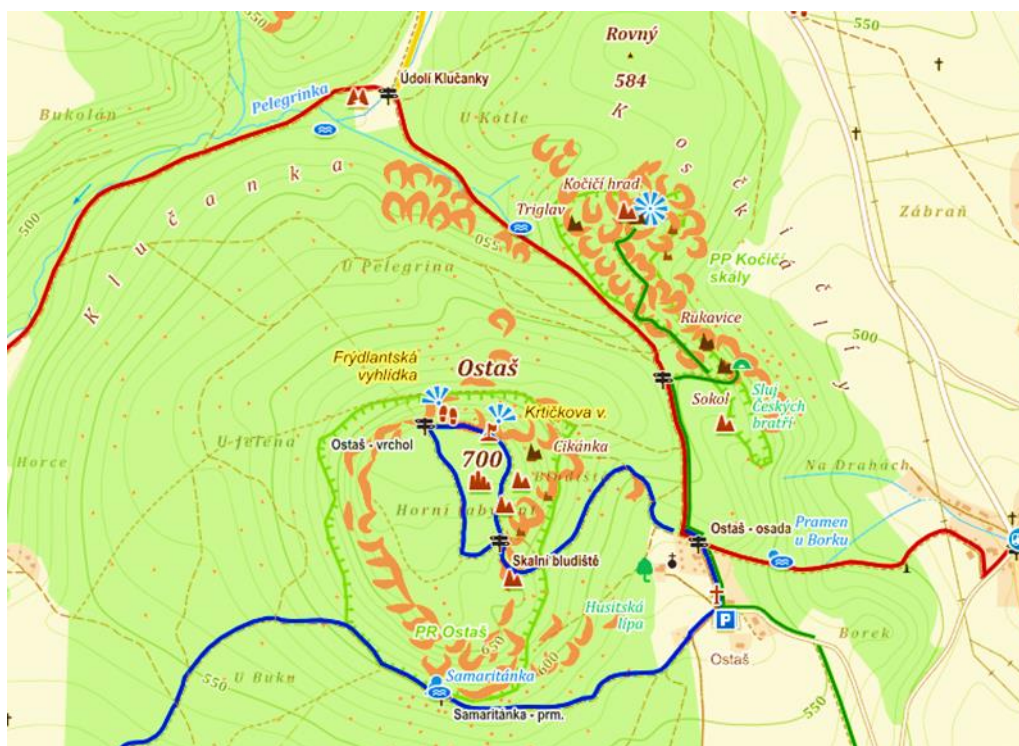
Tak jako ve všech pískovcových oblastech i zde byly první výstupy provedeny saskými lezci ve 30. letech. Od 40. let začínají území dominovat lezci z náchodského horolezeckého oddílu. Lze říct, že byli ve své době průkopníky lezení, neboť začínali bez jakýchkoliv technických znalostí a učili se „za pochodu“. Na svém kontě zde mají celkem 26 skalních věží. Koncem 40. let přichází do oblasti generace lezců z Police nad Metují. Začínají nejprve pod dohledem náchodských lezců, později se rozrůstají a vytváří svůj vlastní oddíl. Mluví se o první, druhé a třetí generaci polických lezců, kteří působili zhruba kolem 70. let. Během 80. a 90. let se lezení stává čím dál více populárním, do oblasti přijíždí stále více lezců a začínají vznikat cesty i v okrajových částech. (piskari.cz, ©2015)

Oblast je tvořena 4 sektory – Dolní labyrint, Horní labyrint, Zadní Ostaš s celkem 1030 cestami. Mimo těchto sektorů je oblast bohatá na bouldery, které jsou zde rozděleny do 5 sektorů – Pod okrajovkami, Okolo paseky, Pod Meteorologickou, Za Jelenem, Pod Jirkovkami se zhruba 500 cestami. Na všech je lezení povoleno bez omezení. (Skalní oblasti ČR, © 2004 – 2015)

Dostupnost

Nejlépeším výchozím bodem je parkoviště nacházející se u chatové osady Ostaš. Odsud vedou turistické trasy Horním i Dolním labyrintem a končí až na vrcholku hory. Vstup je možný celoročně.

Obrázek 8 - Mapa Ostaše

Charakter lezení

V porovnání s ostatními pískovcovými oblastmi jsou zdejší věže o něco menší, avšak neméně rozmanité. Lze zde najít spáry, stěny, rajbasy i komíny všech obtížností, proto si na své přijde každý – začátečník i zkušený lezec.

Průvodce

Adolf Kadlec, Pavel Lisák – Ostaš (1996)

Adolf Kadlec – Ostaš - dodatky (2003)

4.6 Orlické hory

Oblast s nejvyšším vrcholem Velká Deštná (1115 m.n.m.) se rozkládá na severovýchodě území, kde tvoří přírodní hranici s Polskem. Většina území je součástí Chráněné krajinné oblasti.

Lezecké oblasti v Orlických horách mají spíše lokálního charakter. Nachází se zde 9 sektorů, ve všech lze lézt bez omezení. Dominujícím materiálem je rula - Zemská brána, Mladkov, Studenecké skály, Údolí Říčky, Okolí Zdobnice, Jablonné nad Orlicí, opuka – HIS, Lom Opočno a fylit v Hluckých skalách. (Skalní oblasti ČR, © 2004 – 2015)

Charakter lezení

Oblasti nejsou příliš rozsáhlé a také je třeba počítat s případným přejezdem mezi jednotlivými lokalitami. Lezení zde využívají spíše místní lezci. Výhodou zde může být jistá izolovanost jednotlivých míst, což je ideální pro ty, kteří nevyhledávají „masová“ lezecká místa a lezení na obtížnost. Klid zdejších skal jistě ocení každý začátečník i zkušený lezec. Určitě se zde vyplatí spojit výlet za lezením s případnou turistikou.

Průvodce

Neexistuje ucelený průvodce všech oblastí. Odkazy na průvodce jednotlivých oblastí lze buď najít na webových stránkách www.skalnioblasti.cz, nebo jsou cesty popsány přímo na místě.

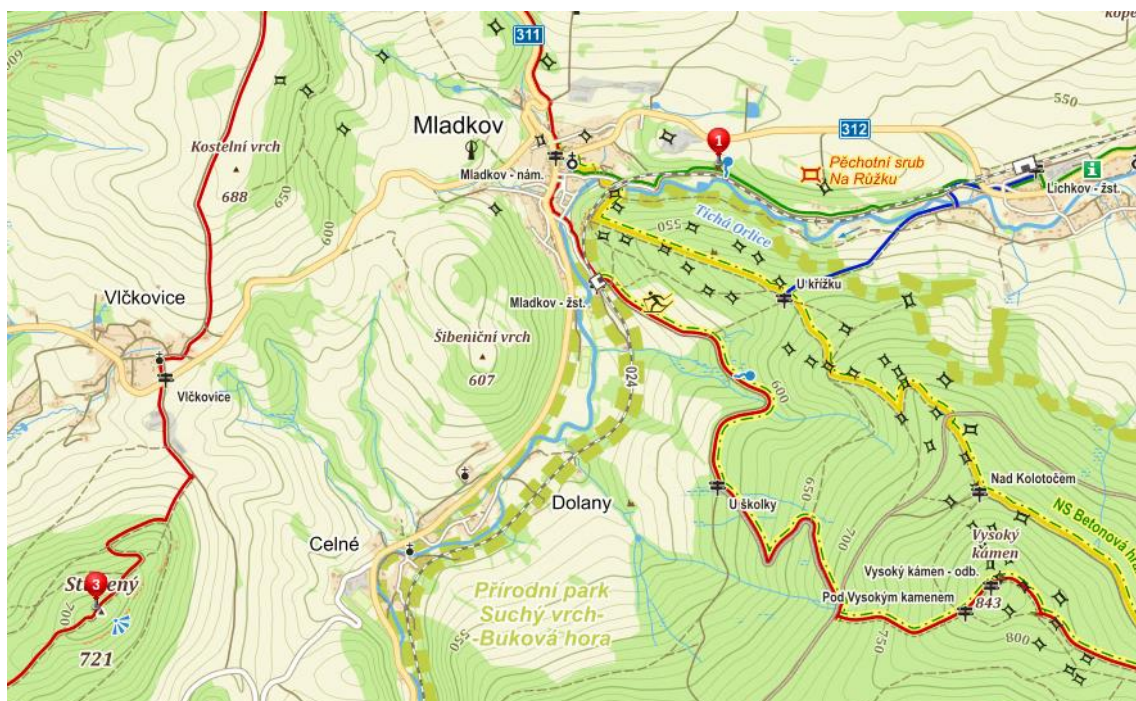
4.6.1 Mladkov

Oblast najdeme v údolním svahu řeky Tichá Orlice, východně od obce Mladkov, proti proudu řeky směrem na Lichkov. Nachází se zde 3 skalní sektory. Mariánská skála s 25 cestami, z nichž 2 jsou bouldrového charakteru a dva bouldrové terény východně od ní – Prasečí očka a Elementálové se zhruba 18 cestami.

4.6.2 Studenecké skály

Skály nelze přehlédnout. Nachází se na vrcholu Studený nad pravým svahem v údolí Tiché Orlice v blízkosti Pastvinské přehrady a slibují jedinečný výhled na okolí. Je zde celkem osm skal – Skála u Buku, Skála nad Ohništěm, Slunečná, Vyhlídka, Dívčí skála, Titanic, Meziskalí, Pejrova skála a zhruba 48 cest. Nejlepší přístup je z obce Vlčkovice po červené značce či z obce Studené po modré na rozcestí Horní Studený les a odtud dále po červené značce. Přístup je možný také ze silnice Studený – Těchonín.

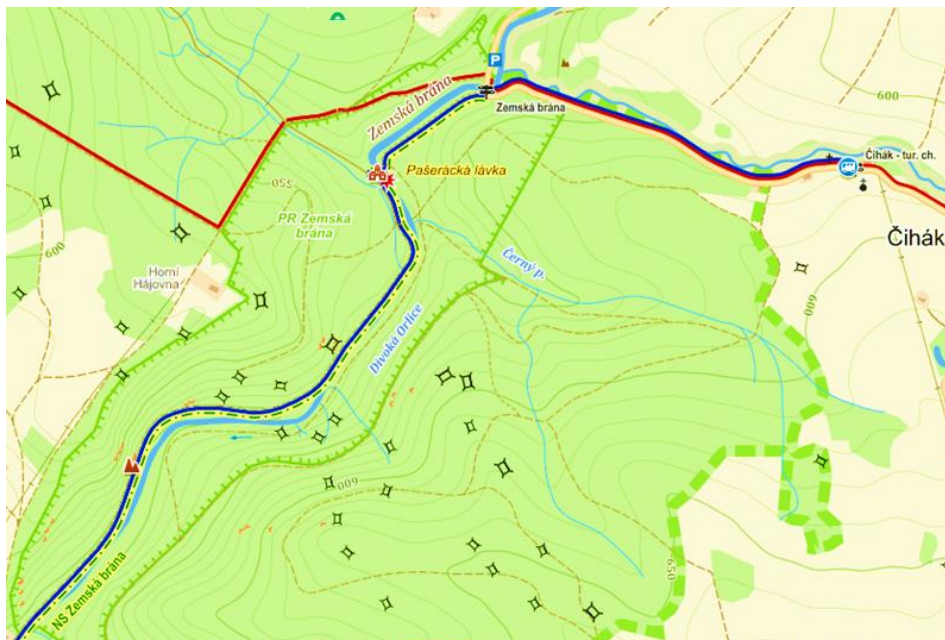
Obrázek 9 - Mapa Mladkova (1) a Studeneckých skal (3)

4.6.3 Zemská brána

Rulová oblast se nachází v Přírodní rezervaci mezi obcemi Bartošovice v Orlických horách a Klášterec nad Ohří poblíž hranice s Polskem. Rozkládá se po obou stranách řeky Divoká Orlice a tvoří ji devět skal – Stěna nad mostem, Strážce, Říční vyhlídka, Boulder, Královská vyhlídka, Bleskový kámen, Ledříčková skála, Bašta, Pašerácká skála. Oblast nabízí zhruba 21 odjištěných a 12 boulderových cest. Nejlepší přístup je po silnici z obce Bartošovice, nebo z chaty Na Čiháku směrem na kamenný most, odkud jsou vidět první skály. Z Klášterce sem vede naučná stezka.

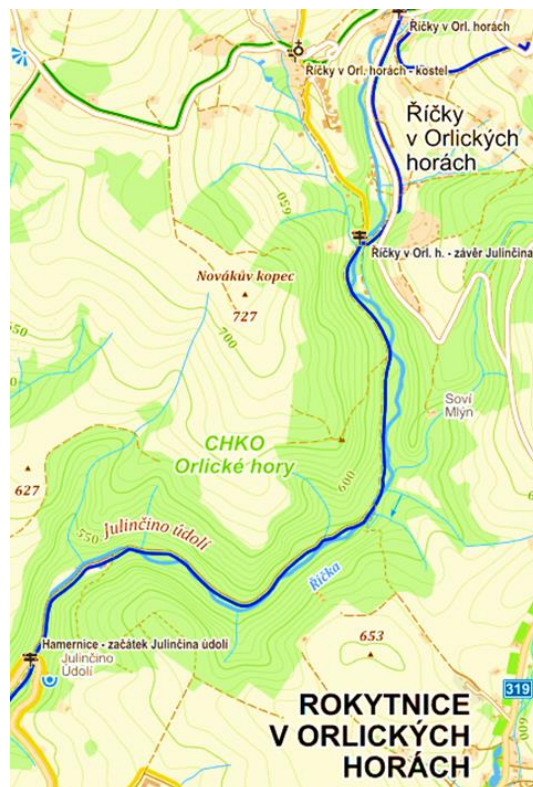
Obrázek 10 - Mapa Zemské brány

4.6.4 Údolí Říčky

Skalky jsou roztroušeny v celém údolí řeky Říčky, ovšem lezecky zajímavé jsou pouze dvě – Růžová a Ruláda s asi 10 cestami. Nejlepší výchozí bod je buď z Rokytnice v Orlických horách směrem na most v Julinčině Údolí, odtud dále proti proudu řeky po značce, nebo z Říček po proudu řeky.

Obrázek 11 - Mapa Údolí Řičky

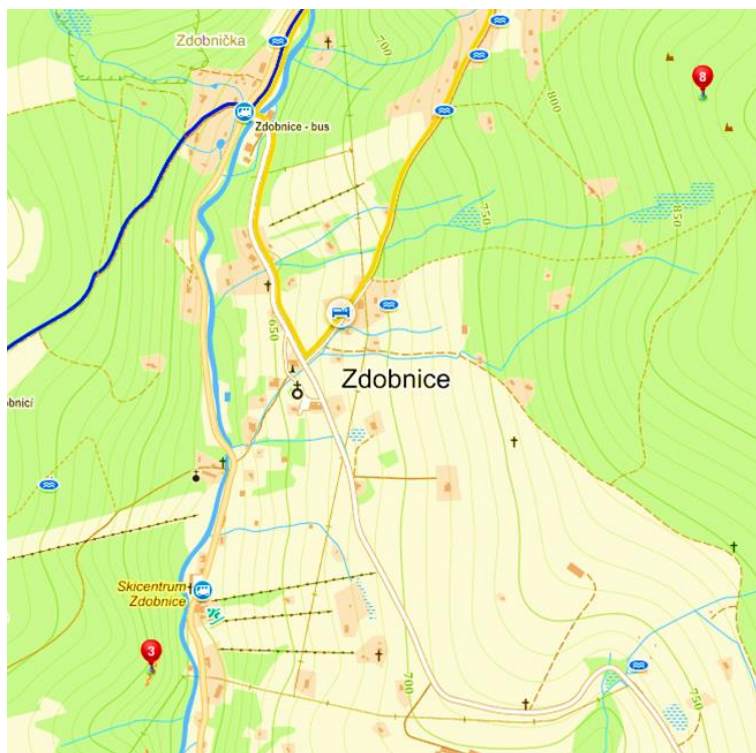

4.6.5 Okolí Zdobnice

Malá oblast se nachází se poblíž lyžařského střediska Zdobnice. Skála Pod Šajtavou s 8 cestami, stojí ve svahu naproti sjezdovce asi 100 metrů od silnice. Poblíž je i několik balvanů pro bouldering. Lze je nalézt po pravé straně po žluté turistické značce, která vede na Pěticestí. Tyto balvany nejsou až tolik dobře viditelné a proto není od věci spojit bloudění třeba s příjemnou procházkou.

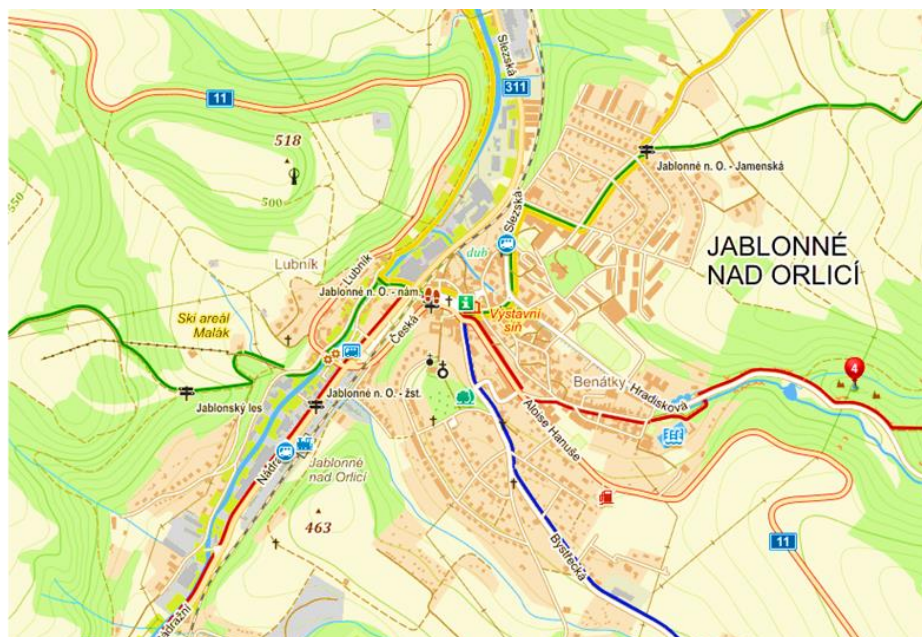
Obrázek 12 - Mapa Zdobnice, skála Pod Šajtavou (3), bouldery (8)

4.6.6 Jablonné nad Orlicí

Skály se nachází v údolí potoka Hradiska, nedaleko Jablonného nad Orlicí směrem na Orličky. Lezecky zajímavé jsou dvě ze tří zdejších skal – Žižkova skála a Vlčí tlama se zhruba 16 cestami. Panská skála není z důvodu velké lámavosti k lezení vhodná.

Obrázek 13 - Mapa Jablonného nad Orlicí, skály (4)

4.6.7 Lom Opočno

Bývalý opukový lom se nachází na severovýchodním okraji města Opočno, na konci asfaltové cesty, naproti prodejně COOP. V blízkosti lomu se nachází i stopový převis zvaný Mučírna a možnost využití ohniště. Je se zde 66 boulderových a 12 jištěných cest. Je potřeba počítat se zvýšenou vlhkostí, proto je lepší k lezení vybírat období bez dešťů. (Hacker, 2013)

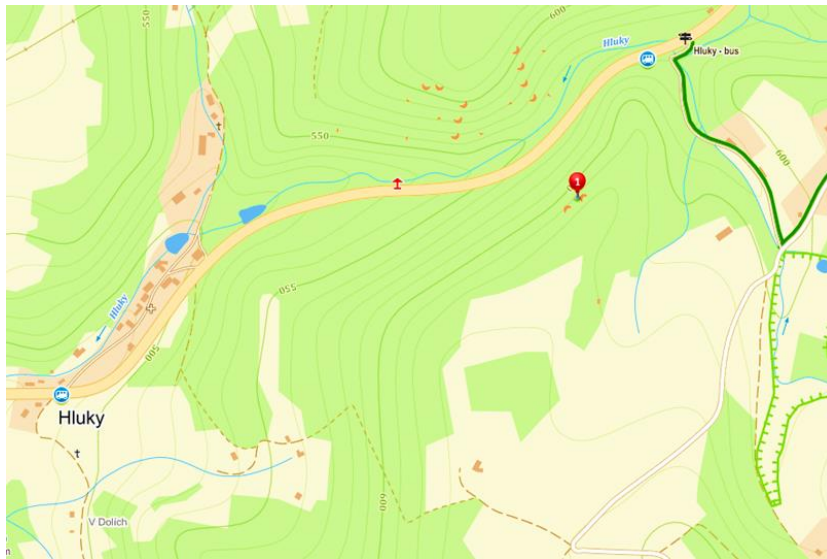
Obrázek 14 - Mapa Lomu Opočno, lom (4), převis Mučírna (5)

4.6.8 Hlucké skály

Skály se nachází v Hluckém lese, poblíž obce Hluky, nad silnicí z obce Kounov do obce Deštné v Orlických horách. Horní sektor je tvořen skalami – Mravenčí, Bumbrlíček a věž Erichova, v Dolním sektoru jsou skály Sokolí a Zelenáč. Je zde celkem 39 jištěných cest i několik menších boulderových skal.

Obrázek 15 - Mapa Hluckých skal (1)

4.6.9 Nové město nad Metují (HIS)

Skály se nachází v údolí řeky Metuje a tvoří pás, lemující historické centrum města. Pro lezecké účely se využívá oblast dlouhá zhruba 400 metrů s celkem 120 cestami. Oblast je skvělým odpočinkovým i tréninkovým místem. Škála obtížností cest je zde velmi různorodá a tak si na své přijde každý lezec. Zejména v letních měsících jsou skály hojně využívány místními lezci, jako náhrada za umělou horolezeckou stěnu. Je zde přírodní dětský koutek, ohniště a každoročně se zde pořádá i několik sportovních akcí, např. HIS-maratón.

Obrázek 16 - Mapa Nového Města nad Metují, HIS (2)

4.7 Krkonoše

Naše nejvyšší pohoří s horou Sněžka (1603 m. n. m.) se rozkládá na severu našeho území na hranicích s Polskem, kde zasahuje do polské části Slezska. Většina území spadá pod správu Krkonošského národního parku a biosférickou rezervaci v rámci UNESCO.

Na území národního parku platí zákaz lezení. Výjimku tvoří jen 4 sektory, na kterých je lezení povoleno bez omezení – Hnědé skály s Hranostají skálou tvořené křemencem (zde platí pouze časové omezení), žulové Lubošské skály, Emina skála a Bártlovka z fylitu. (Skalní oblasti ČR, © 2004 – 2015)

Charakter lezení

Lezecký význam místních skal je spíše lokální. Lokality jsou malé, proto je vhodné spojit výlet za lezením třeba s pěší turistikou či výletem na kole. Nejvyhledávanější a zároveň nejrozlehlejší jsou Hnědé skály. Zdejší skály jsou klidným místem pro

začátečníky, vhodné na učení zakládání vlastního jištění. Na celém území národního parku platí zákaz táboření a rozdělávání ohně.

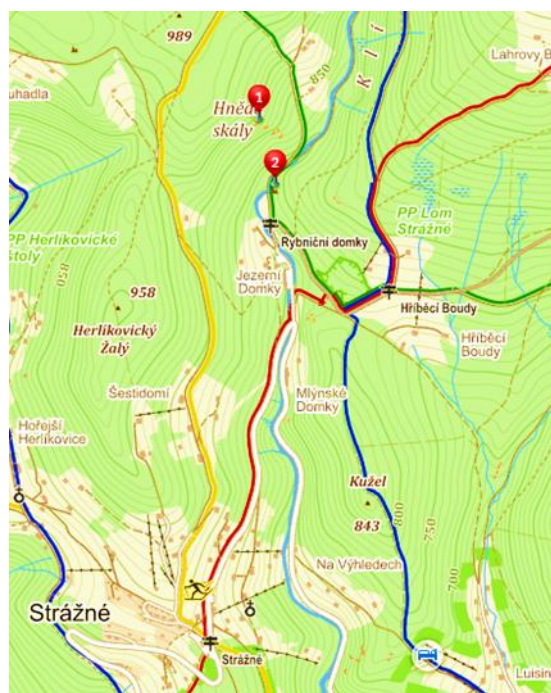
Průvodce

Vzhledem k malé rozloze oblastí, existuje ucelený průvodce pouze na oblast Hnědých skal od Ivoše Wondráčka (2009), dostupný také v digitální podobě Jiřího Prokopa. Tohoto průvodce a popisy cest ostatních skal v oblasti lze najít na webových stránkách www.skalnioblasti.cz.

4.7.1 Hnědé skály

Skály se nachází nedaleko obce Strážné, proti proudu Klínového potoka. Oblast je tvořena několika menšími skalními útvary a protilehlou skálou Hranostaj. Je zde zhruba 35 cest, z nichž některé jsou nejištěny a tak je vhodné mít vlastní jistící pomůcky s sebou. Lezení povoleno od 8 – 18 hodin.

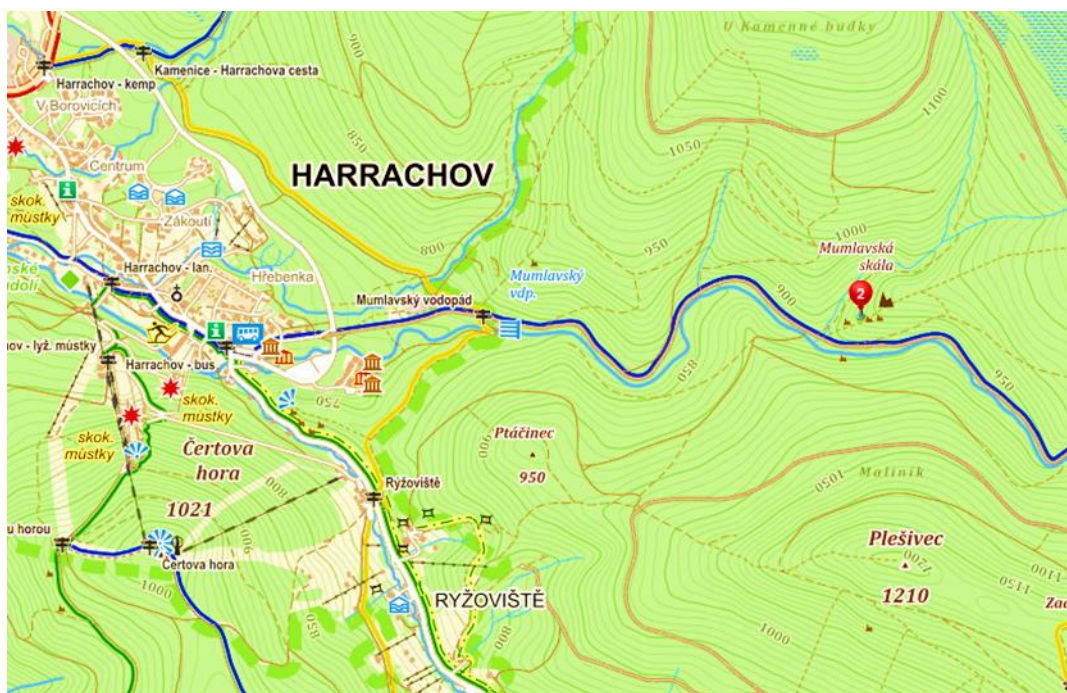
Obrázek 17 - Mapa Hnědých skal (1) a Hranostají skály (2)

4.7.2 Lubošské skály

Skály se nachází nedaleko Harrachova po modré turistické značce, asi 200 metrů po levé straně za soutokem Mumlavy s Lubošskou bystřinou, několik kilometrů pod Voseckou boudou.

Obrázek 18 - Mapa Lubošských skal (2)

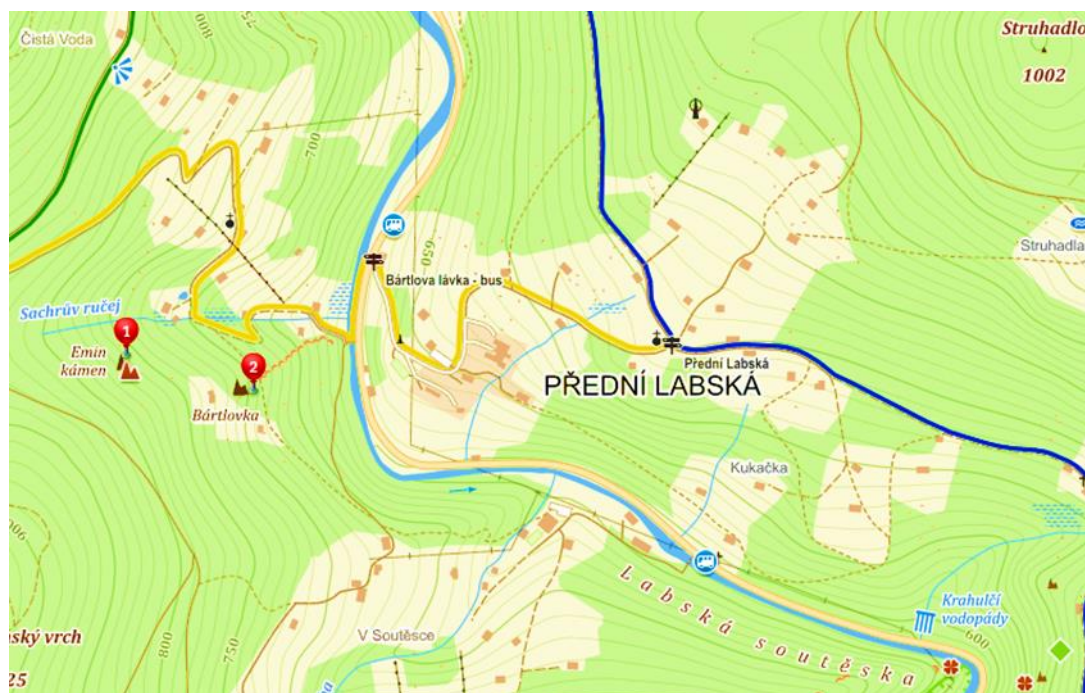

4.7.3 Emina skála a Bártlovka

Skalní věže se nachází západním směrem od obce Přední Labská, částečně po žluté turistické značce. Jsou schované v lese, ve svahu, ve vzdálenosti zhruba 50 výškových metrů od sebe a nevede k nim žádná přístupová cesta. Je zde zhruba 14 cest.

Obrázek 19 - Mapa Eminy skály (1) a Bártlovky (2)

4.8 Samostatné oblasti

Kromě pískovcových skalních měst lze ve východních Čechách narazit i na menších samostatné pískovcové oblasti. Ačkoliv je jejich význam spíše lokální, stojí určitě za navštívení. Na všech oblastech je lezení povoleno bez omezení. Až na výjimky platí na všech oblastech zákaz používání magnézia. Jednotlivé průvodce jsou volně dostupné na internetu.

4.8.1 Ontáριο

Boulderová oblast se nachází v lese nedaleko obce Zdobín. Je zde 5 skalních útvarů s 18 cestami. Nejlepším výchozím bodem je hospoda U Tučků, odtud po lesní cestě pořád rovně. Oblast se nachází po pravé straně cesty.

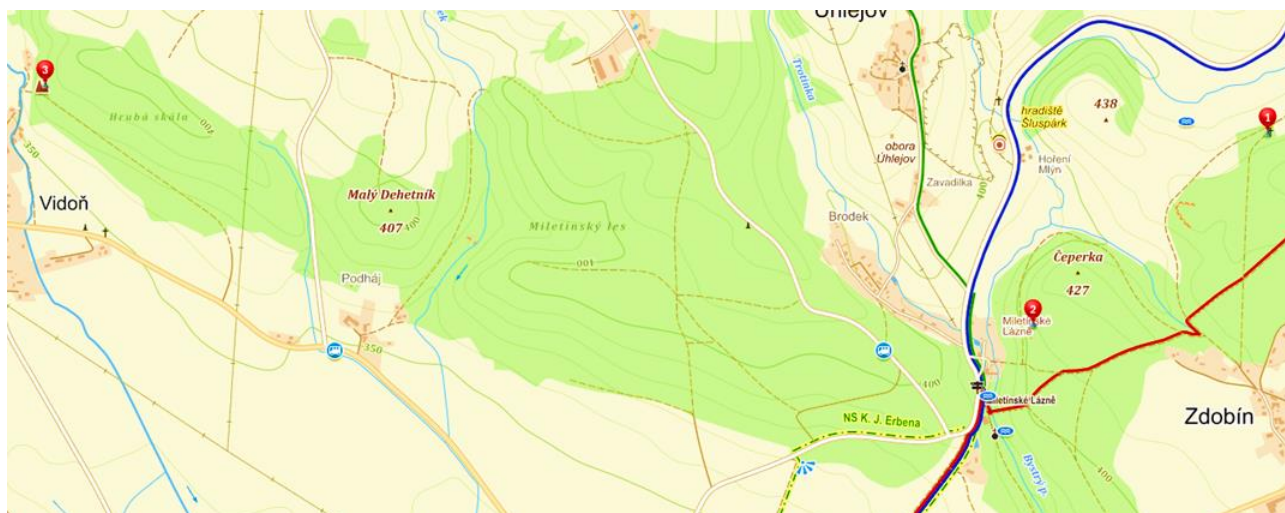
4.8.2 Oblast 69

Oblast se nachází u Miletínským lázní u obce Miletín. Je zde zhruba 18 jištěných cest. Lezení lomového charakteru. Výchozím bodem je hospoda v Miletínských lázních, odtud pokračovat po příjezdové cestě, přejít potok po pravé straně, následuje mírný kopec a odbočka vlevo. Oblast se nachází po pravé straně cesty.

4.8.3 Indiánova Hrubá skála

Osamělá pískovcová věž se nachází nedaleko obce Vidoň – Tetín, odtud je dostupná po polní cestě. Oblast se nachází na soukromém pozemku, proto je třeba toto respektovat. Cesty nejsou odjištěné – absence kruhů. Materiál je místy lámavý.

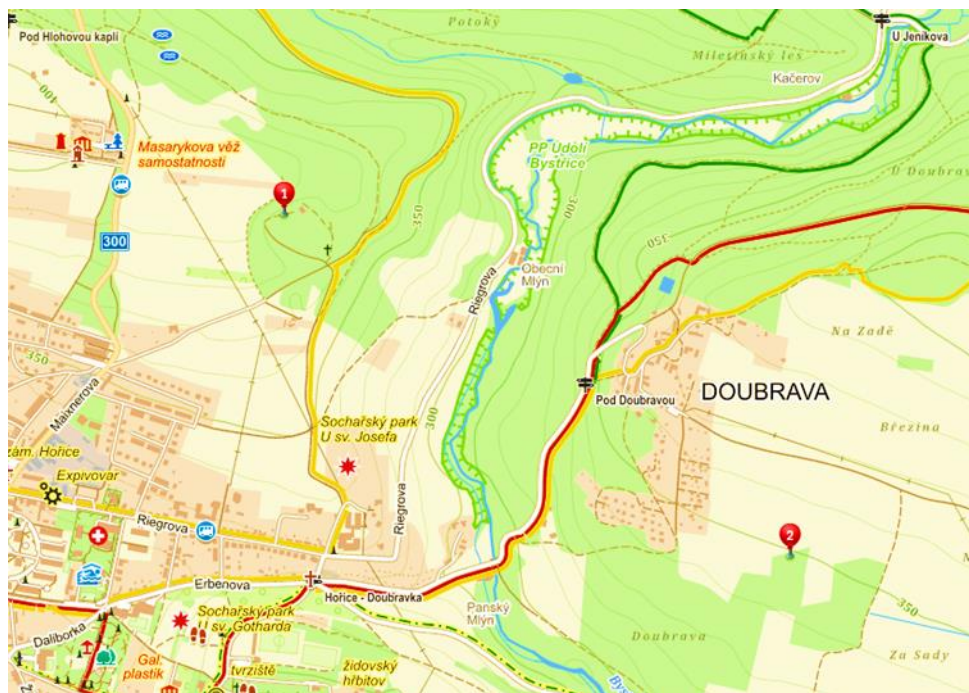
Obrázek 20 - Mapa Ontária (1), Oblasti 69 (2) a Indiánovy Hrubé skály (3)

4.8.4 Lom u Josefa a Lom ve Vlčí

Pískovcové lomy se nachází nedaleko obce Hořice. Lom u Josefa se rozkládá asi kilometr severně od města a Vlčí lom asi 1,5km východně u obce Doubrava. Díky dobývání kamene v minulosti má zdejší pískovec spíše charakter žuly, či vápna. Lezení je zde povoleno celoročně, i za mokra a dokonce i s umělými jisticími pomůckami, které jsou normálně na pískovcích zakázány. V Lomu u Josefa je 38 odjištěných cest, ve Vlčím lomu je jich 28.

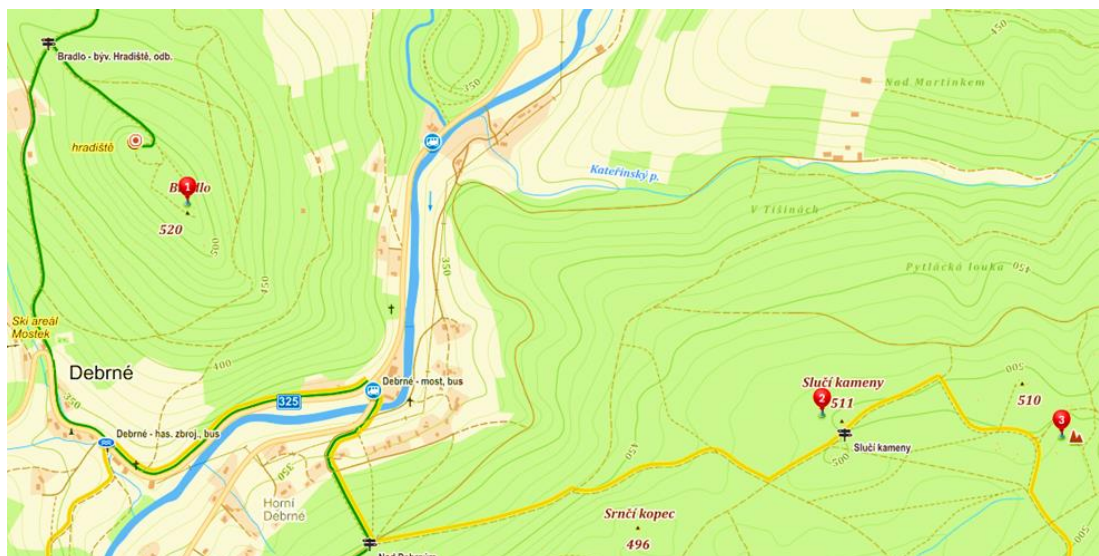
Obrázek 21 - Mapa Lomu u Josefa (1) a Lomu ve Vlčí (2)

4.8.5 Bradlo, Slučí kameny, Budhovy kameny

Pískovcová stěna Bradlo se nachází pod zříceninou stejnojmenného hradu u obce Debrné – Mostek, po zelené turistické značce. Je zde celkem 10 odjištěných cest. Směrem z obce Debrné po žluté turistické značce se pak nachází Slučí a Budhovy kameny, kde lze nalézt několik odjištěných i boulderových cest.

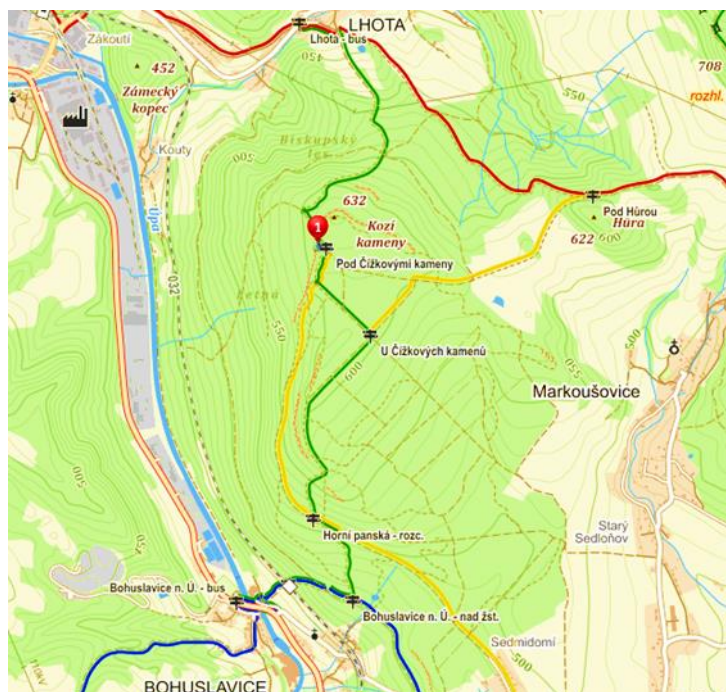
Obrázek 22 - Mapa Bradla (1), Slučích (2) a Budhových (3) kamenů

4.8.6 Čížkovy kameny

Oblast se nachází východně od obce Turnov po zelené turistické značce mezi obcemi Bohuslavice nad Úpou a Lhota. Tvoří ji dva sektory – Jižní a Severní Čížkovy kameny se zhruba 150 cestami. Nástupy a obtížnosti cest jsou vyznačeny přímo na skále.

Obrázek 23 - Mapa Čížkových kamenů (1)

4.8.7 Žebrák (Žába)

Osamělá pískovcová věž Žába stojí u železničním přejezdu za obcí Petříkovice ve směru na Teplice nad Metují. Lze ji nalézt po zelené turistické trase a je dobře viditelná už ze silnice. Jsou zde 4 cesty.

Obrázek 24 - Mapa Žebráka (2)

4.8.8 Škrovád

Často opomíjená, leč velmi hezká oblast, která nabízí lezení na tvrdém pískovci. Nachází v bývalém lomu, po obou stranách řeky Chrudimky u obce Slatiňany. Nabízí jak lezení s lanem, tak i lezení boulderového charakteru. Je tvořena 6 sektory – Centrální lom, zapomenutý lom, Úvoz, Zničený lom, Lom na Borku, Skály u Brusů s celkem 170 cestami nejrůznějších obtížností, z nichž je zhruba 89 cest boulderových a zbytek jištěných. Je zde povoleno používání magnézia v rozumné míře, tedy zejména pro výstupy těžkých cest.

Obrázek 25 - Mapa Škrovádu (1)

4.8.9 Šilinkův důl

Oblast se nachází na pravém břehu řeky Krounky mezi obcemi Předhradí a Kutřín a tvoří ji 5 skal – Hlavní, Jílkova, Ptačí, Saxifrága a Vodní se zhruba 25 cestami.

Turistům navíc oblast nabízí velmi jednoduchou miniaturní českou feratu, tedy typ cesty, která vede po skalách a je osazena žebříky a řetězy.

Obrázek 26 - Mapa Šilinkova dolu (1)

4.9 Boulderové oblasti

Název *boulder* pochází z angličtiny a znamená balvan. Boulderové lezení se většinou provozuje na menších skalních útvarech, balvanech a není k němu zapotřebí lano, či jiné jistící pomůcky. Ve Východních Čechách lze nalézt několik takových oblastí. Až na několik výjimek (Bor, Ostaš) jde o malé oblasti lokálního významu.

Oblasti Zemská brána, Škrovád, Ostaš, Mladkov a Ontáριο jsou popsány v kapitolách výše.

Průvodce

Popis všech oblastí, včetně nákresů cest, či případnými odkazy na průvodce jsou k dispozici na webových stránkách www.bouldering.cz.

4.9.1 Bezprávi

Oblast se nachází nedaleko obce Brandýs nad Orlicí. V blízkosti je i stejnojmenná vlaková zastávka, od níž je oblast vzdálená asi 10 minut. Jsou zde celkem 4 cesty.

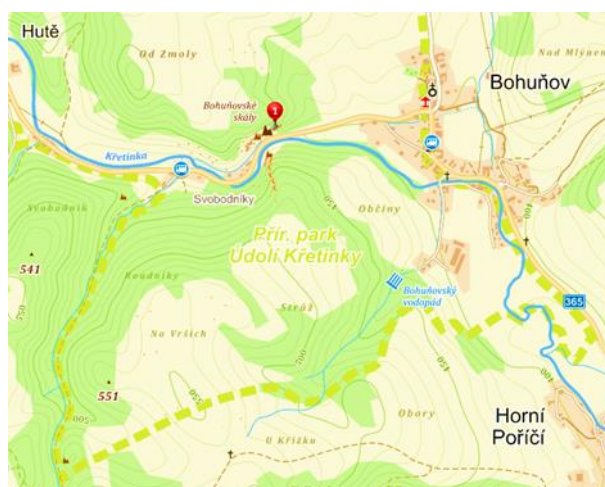
Obrázek 27 - Mapa Bezprávi (2)

4.9.2 Bohuňov

Oblast se nachází mezi obcemi Bohuňov a Hutě. Velký převislý kámen s celkem 6 cestami lze vidět od silnice. Nachází se zde i pár cest na lezení s lanem.

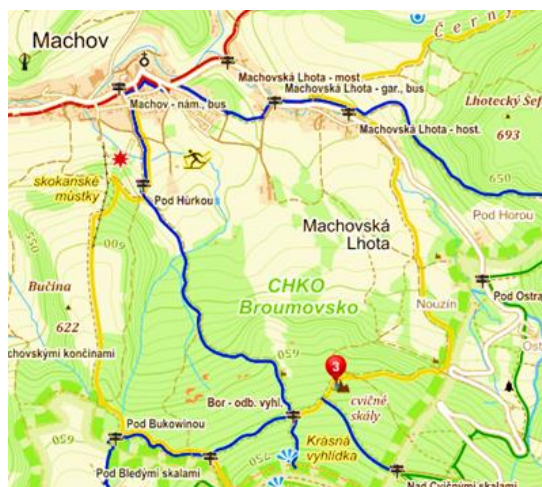
Obrázek 28 - Mapa Bohuňovských skal (1)

4.9.3 Bor

Tato pískovcová oblast patří k největším boulderovým oblastem v České republice a nachází se nedaleko obce Machov po modré turistické značce. Tvoří ji celkem 6 sektorů – Titanic, Garrone, Kapitán, Monstrum, Hollywood, Poemex a je zde 978 cest.

Obrázek 29- Mapa Boru (3)

4.9.4 Čertovy hrady

Tato přírodní památka se nachází nedaleko Dvora Králové nad Labem. Tvoří ji skalní balvany mnoha rozličných tvarů. Nejlepší přístup je ze silnice číslo 300 ve směru na Miletín či Hořice, odkud jsou už některé balvany dobře vidět.

Obrázek 30 - Mapa Čertových hradů (4)

4.9.5 Janovice-Dvorky

Oblast se nachází u obce Janovice nedaleko Teplických skal a je dobře vidět ze silnice. Nachází se zde zhruba 15 cest.

Obrázek 31 - Mapa Janovic (5)

4.9.6 Lachov

Oblast se nachází v lese u obce Lachov nedaleko Ostaše. Tvoří ji celkem 3 sektory a 8 cest.

Obrázek 32 - Mapa Lachova (6)

4.9.7 Lubná

Oblast se nachází v lese u obce Lubná nedaleko Poličky. Tvoří ji celkem 2 sektory a 9 cest. Materiál je neobvyklý – kombinace měkkého pískovce a ruly.

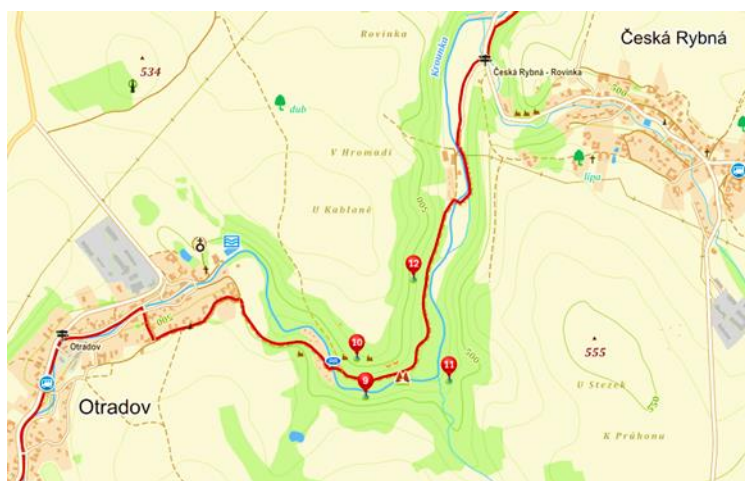
Obrázek 33 - Mapa Lubné, sektory (7, 8)

4.9.8 Otradov

Oblast se nachází v údolí řeky Krounky mezi obcemi Otradov a Česká Rybná po červené turistické značce. Jsou zde 4 sektory – Queen Mary, Discovery, Tasmánie, Babylon a kolem stovky cest.

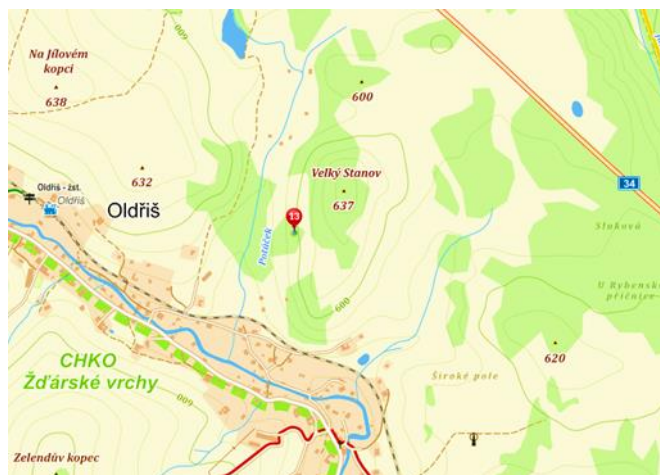
Obrázek 34 - Mapa Otrádova, sektory (9, 10, 11, 12)

4.9.9 Oldřiš

Žulová oblast se nachází u obce Oldřiš nedaleko Poličky, kousek od železničního přejezdu směrem k lesu. Je zde 18 sektorů s celkem 50 cestami.

Obrázek 35 - Mapa Oldřiše (13)

4.9.10 Skuteč

Malý lom Mikšov se nachází u obce Skuteč nedaleko železničního mostu v Mikšově lese. Je zde 5 cest.

Obrázek 36 - Mapa lomu Mikšov (14)

5 Praktická část

5.1 Základní informace o kurzu

Název: Za krásami pískovcového lezení

Datum: 1. 6. -5. 6. 2015

Zaměření: sportovně vzdělávací zájezd pro milovníky aktivního odpočinku, zaměřený na pískovcové lezení a turistiku, určený pro zahraniční studenty

Druh dopravy: individuální

Trasa: sraz na místě

Počet účastníků: 20 studentů, 5 instruktorů

Ubytování: areál zámeckého hotelu Bischofstein (obec Skály) – zajištěn prostor pro stanování

Strava: každý den zajištěna snídaně a oběd a večere formou rautů ve zdejší restauraci

Pojištění: skupinové úrazové pojištění v ceně zájezdu

5.2 Charakteristika kurzu

Cílem pětidenního kurzu je seznámení studentů s tradicí pískovcového lezení v České republice a poznání krás Teplicko-Adršpašských skal. Studenti budou mít možnost seznámit se se základními pravidly pískovcového lezení, lezeckým vybavením a jeho použitím. Každý večer bude zpestřen společným programem u táborového ohně, který bude zaměřen nejen na prohlubování znalostí o kultuře České republiky, ale také na poznání cizích kultur a jazyků.

5.3 Program kurzu

1.den

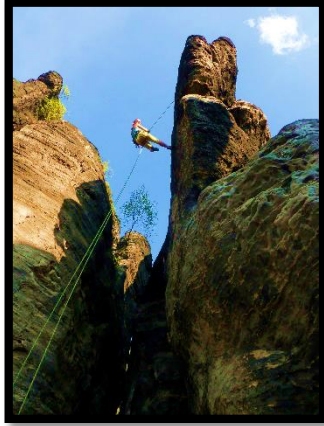
Obrázek 37 - Horolezecká výbava

Sraz v 9:00 v areálu Zámeckého hotelu **Bischofstein**, kde proběhne oficiální přivítání a zahájení kurzu. Účastníkům bude přiděleno horolezecké vybavení, které budou používat po celou dobu pobytu, následně budou seznámeni s jejich použitím a poučení o bezpečnosti na skalách. Následovat bude krátké povídání o historii lezení v dané oblasti. **Oběd v 12:30**. Po obědě volný program. **Sraz v 15:30** v areálu a odchod ke skalám, kde proběhne první **seznámení s lezením – základní pravidla lezení, orientace v průvodcích a stupnicích obtížností, navázání na lano, technika jištění, kontrola před cestou**. Konec v **19:00**, návrat do areálu a **večeře**. Večerní program u táboráku od **20:00**.

2.den

Obrázek 38 - Slaňování

Snídaně v 8:00. V 9:30 výuka ve skalách – **lezení s horním lanem, technika slaňování, prusíku. Oběd v 12:30. V 14:30** výlet na **skalní vyhlídku Čáp, zříceninu hradu Bischofstein**, poté možnost koupání v přírodním **Černém jezírku**, následuje volný program. **Večeře v 19:00. Večerní program u táboráku od 20:00.**

3.den

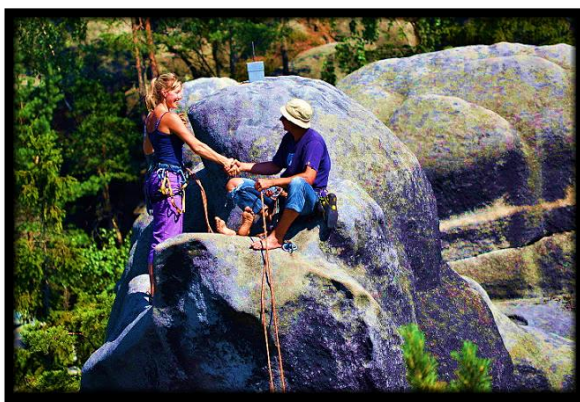
Obrázek 39 - Adršpach - Milenci

Snídaně v 8:00. V **9:30** odjezd do **Adršpašského skalního města** – připravena návštěva zdejšího **horolezeckého muzea**, poté výlet skalními městy z Adršpachu až do obce Skály – trasa dlouhá **zhruba 13 km** (4,5 hodiny chůze). Připravena vydatná svačina s sebou. **Návrat** naplánován zhruba **okolo 18:00**. Poté volný program a **večeře v 19:00**. **Večerní program** u táboráku **od 20:00**.

4.den

Obrázek 40 - Na vrcholu věže Růže

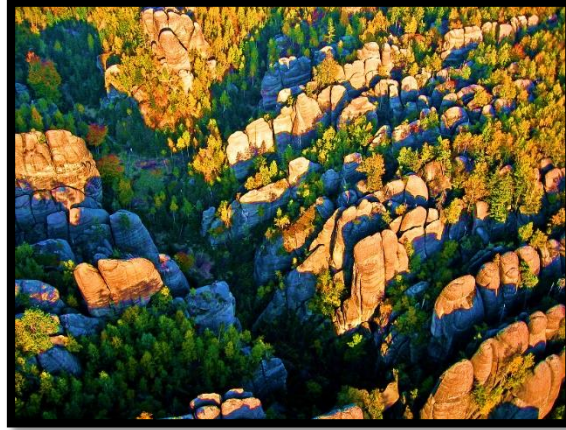

Snídaně v 8:00. **Odchod** ke skalám **v 9:30**, poslední výukový den. Odvážlivcům bude pod dohledem dovoleno „**vytáhnout**“ si svou **první jednoduchou cestu** na pískovcové skále. **Oběd v 12:30**. Sraz **v 14:30**, výuka ve skalách. **Večeře v 19:00**. **Od 20:00** **večerní program** u táboráku.

5.den

Obrázek 41 - Kovářova rokle

Snídaně v 8:00. V 9:30 odjezd autobusem do obce Hlavňov. Odtud pěšky prohlídka Broumovských stěn (okruh dlouhý 4km, 2 hodiny chůze) – turistická chata Hvězda, vyhlídka Skální divadlo, vyhlídka Supí hnízdo, Kovářova rokle, jeskyně Kovárna. Návrat v odpoledních hodinách. Po obědě bude následovat krátká beseda, zhodnocení kurzu a slavnostní zakončení.

6 Závěr

Cílem této bakalářské práce je vytvořit ucelený přehled lezeckých oblastí ve Východních Čechách a návrhu programu kurzu skalního lezení, zaměřeného na zahraniční studenty. V úvodní kapitole je popsána historie horolezectví u nás i ve světě. Další kapitola nastiňuje základní pravidla skalního lezení a popisuje jednotlivé lezecké stupnice obtížností, se kterými se lze setkat ve Východních Čechách. V následující kapitole jsou popsány jednotlivé lezecké oblasti, jak z hlediska turistického, tak i z hlediska lezeckého potenciálu. Praktická část obsahuje návrh programu kurzu skalního lezení, určený pro zahraniční studenty.

Při pobytu na své pracovní stáži v Itálii a nejen tam, jsem se často setkala s nedostatkem povědomí, které zahraniční studenti mají o České republice. Z mojí zkušenosti vyplývá, že se většina z těchto vědomostí zaměřuje pouze na naše hlavní město. Praha má nepochybně obrovský turistický význam, ale není to jen ona, která tvoří krásu České republiky. Z tohoto důvodu mi přišlo zajímavé vytvořit program lezeckého kurzu, právě pro zahraniční studenty. Pískovcové skalní lezení je totiž pro oblast Východních Čech typické a svou unikátností známé i ve světě, a tak si myslím, že by jeho osvěta zasloužila pozornost. Skalní pískovcové lezení spoluvytváří charakter naší krásné malé země a dle mého názoru se stalo jakousi součástí české kultury, spolu s dalšími outdoorovými aktivitami. Toto jsem při tvoření turistického produktu brala v potaz, a proto jsem se snažila skloubit skalní lezení s turistikou a poznáním krás okolní přírody. Návrh programu tohoto kurzu může být podrobněji rozpracován společně s kalkulací a využit jako finální produkt k uvedení na trh.

Vzniklý ucelený přehled lezeckých oblastí může pomoci zejména začínajícím lezcům s výběrem správné oblasti pro svá lezecká dobrodružství a také k propagaci méně známých lezeckých oblastí. Spousta lokalit je totiž zastíněna většími skalními městy, ačkoliv si také zaslouží pozornost.

7 Summary

The goal of this bachelor degree thesis is to create a comprehensive overview of climbing areas in the Eastern Bohemia. In the first part, is described a history of mountaineering in general and in our country. The following part of the thesis provides the information about basic rules of a rock climbing and climbing rating systems used in the Eastern Bohemia. The next part describes each area in terms of both - the tourism and climbing potential. The practical part includes a draft program of a rock climbing course intended for foreign students.

During my internship in southern Italy and not only there I found the lack of information that foreign students have about the Czech Republic. My experience shows, that most of this information is focused on our capital. Prague has undoubtedly a huge tourism potential, however not only this city contributes to a beauty of the Czech landscape. From this reason I found interesting to create a program of a climbing course intended for foreign students. The sand rock climbing is in fact typical for the region of the Eastern Bohemia and with its uniqueness well-known over the world. Therefore I think that a propagation of this activity deserves an attention. The rock climbing, particularly on send rocks, contributes to create a character of our small marvellous country and in my opinion, a rock climbing became a part of the Czech culture, together with other outdoors activities. This fact I took into account as I have created a tourist product and therefore I tried to combine a rock climbing with a tourism and a familiarity with the beauty of a surrounding landscape. This climbing course can be further developed together with calculation and can be used as a final product to penetrate the market.

The comprehensive overview of climbing areas can help especially beginners with a choice of a suitable climbing area and with a publicity of less known climbing areas, which are often overshadowed by larger rock cities, although they also deserves an attention.

8 Заключение

Целью бакалаврской работы является создание обзора скальных районов в Восточной Богемии и проекта программы курса скалолазания. Первая глава посвящена истории альпинизма в нашей стране и в мире. Следующая глава описывает основные правила скалолазания и классификации трудностей маршрутов в скалолазании встречающихся в Восточной Чехии. В следующем разделе описаны области скалолазания, как с точки зрения туризма, так и спортивных возможностей. Практическая часть включает в себя проект программы курса скалолазания, ориентированного на иностранных студентов.

Во время пребывания на стажировке в Италии и не только там, я часто встречалась с отсутствием знаний о Чехии у иностранных студентов. Из моего опыта видно, что большая часть этих знаний ориентируется только на нашу столицу. Прага, несомненно, имеет огромное туристическое значение, но это не только она, кто создает красоту Чехии. По этой причине мне казалось интересным создание программы курса скалолазания, ориентированного на иностранных студентов. Скалолазание на песчанике действительно типично для области Восточной Богемии, и его уникальность хорошо известна в мире, и поэтому я думаю, что его представление заслуживает внимание. Скалолазание на песчанике создает характер нашей прекрасной маленькой страны и по моему мнению, оно стало своего рода частью чешской культуры, наряду с другими деятельностью на открытом воздухе. Это я учитывала при создании туристического продукта и поэтому я пыталась сочетать скалолазание с туризмом и изучением красоты окружающей среды. Проект программы данного курса может быть разработан более подробно вместе с расчетами и использован в качестве конечного продукта на рынке.

Полученный в результате всесторонний обзор областей может помочь особенно начинающим скалолазам выбрать правильную область для их скалолазных приключений, а также поможет познакомить их с менее известными районами. Многие из них, на самом деле, в тени больших скальных городов, хотя тоже заслуживают внимание.

9 Seznam použité literatury

BENEŠ, Stanislav. *Broumovské stěny: horolezecký průvodce*. Náchod: JUKO, 1995.

CREASEY, Malcolm. *Horolezectví*. Čestlice: Rebo, 2000. ISBN 80-7234-148-0.

FRANK, Tomáš, Tomáš Kublák a kolektiv. *Horolezecká abeceda*. Praha: Epoque, 2007. ISBN 978-80-87027-35-6.

HATTINGH, Garth. *Horolezectví*. Praha: Václav Svojtka, 1999. ISBN 80-7237-053-7.

HOUSER, Jaroslav, Pavel Lisák. *Teplické skály – 2.díl: horolezecký průvodce*. Náchod: JUKO, 2012. ISBN 978-80-86213-44-6.

LISÁK, Pavel. *Křížový vrch: horolezecký průvodce*. Náchod: JUKO, 2001. ISBN 80-86213-14-5.

10 Seznam internetových zdrojů

Adršpašské skály. *Skalní oblasti ČR*. [online]. © 2004 – 2015 [cit. 2015-04-25].

Dostupné z: http://www.skalnioblasti.cz/5_index.asp?cmd=6&oblast_id=15

AULICKÝ, Michal. Zápis z jednání OVK Labské pískovce konaného dne 20.5.2009.

Skalní oblasti ČR. [online]. 21.5.2009 [cit. 2014-12-02]. Dostupné z:

http://www.skalnioblasti.cz/document/OVK_Labak_20_05_2009.pdf

Broumovské stěny. *Skalní oblasti ČR*. [online]. © 2004 – 2015 [cit. 2015-04-25].

Dostupné z: http://www.skalnioblasti.cz/5_index.asp?cmd=6&oblast_id=16

Česko. *bouldering.cz*. [online]. © 2015 [cit. 2015-05-28]. Dostupné z:

<http://www.bouldering.cz/bouldry/pruvodce/cesko.html>

HACKER, Petr. HOVRCH publikace – průvodce. *Horolezecký oddíl Vrchoviny*.

[online]. 10.11.2013 [cit. 2015-04-28]. Dostupné z:

<http://www.hovrch.info/news.php?extend.623>

Historie lezení na Ostaši. *piskari.cz*. [online]. ©2015 [cit. 2015-04-30]. Dostupné z:

<http://www.piskari.cz/cs/historie-lezeni-na-piskovcovych-skalach/ostas/>

Krkonoše. *Skalní oblasti ČR*. [online]. © 2004 – 2015 [cit. 2015-04-28]. Dostupné z:

http://www.skalnioblasti.cz/5_index.asp?cmd=6&oblast_id=138

Křížový vrch. *Skalní oblasti ČR*. [online]. © 2004 – 2015 [cit. 2015-04-26]. Dostupné z:

http://www.skalnioblasti.cz/5_index.asp?cmd=6&oblast_id=17

Lezecké stupnice obtížnosti. *Goat*. [online]. [2014] [cit. 2015-04-05]. Dostupné z:

http://www.goat.cz/index.php?path=Lezeni_LezeckeStupnice_LezeckeStupnice#SAS

Ostaš. *Skalní oblasti ČR*. [online]. © 2004 – 2015 [cit. 2015-04-30]. Dostupné z:

http://www.skalnioblasti.cz/5_index.asp?cmd=6&sektor_id=75

PROCHÁZKA, Vladimír. 111 let českého horolezectví. *Český horolezecký svaz*.

[online]. 18.02.2012 [cit. 2014-11-19]. Dostupné z:

<http://www.horosvaz.cz/res/data/042/008709.pdf>

ROSOL, Jiří. Stanovisko CVK ČHS k problematice magneiza v pravidlech. *Český*

horolezecký svaz. [online]. 18.09.2006 [cit. 2014-12-02]. Dostupné z:

<http://www.horosvaz.cz/chs-informace/stanovisko-cvk-chs-k-problematice-magneiza-v-pravidlech/komentare/#anchor>

Teplické skály. *Skalní oblasti ČR*. [online]. © 2004 – 2015 [cit. 2015-04-27]. Dostupné

z: http://www.skalnioblasti.cz/5_index.asp?cmd=6&oblast_id=19

11 Zdroje obrázkových příloh

Obrázek č. 1 Skály. *Adršpašsko-Teplické skály*. [online]. [cit. 2015-05-12]. Dostupné z: <http://adrspach-skaly.sweb.cz/krajina/index.html>

Obrázek č. 2 Teplické skály. *Skalní města*. [online]. © 2006 – 2013 [cit. 2015-05-12]. Dostupné z: <http://www.skalnimesta.cz/cz/teplicke-skaly-skalni-mesto.html>

Obrázek č. 3 Galerie: Adršpašské skály. *iTRAS & Macek Miroslav*. [online]. © 2009–2015 [cit. 2015-05-12]. Dostupné z: <http://itras.cz/adrspasske-skaly/galerie/16122/>

Obrázek č. 4 Mapy Seznam. *Seznam*. [online]. © 1996-2015 [cit. 2015-05-12]. Dostupné z: <http://mapy.cz/turisticka?x=16.1171150&y=50.6014357&z=13&l=0>

Obrázek č. 5 Putování po tajemných Broumovských stěnách. *Adršpach: Adršpašsko – Teplické skály*. [online]. © 2008-2015 [cit. 2015-05-12]. Dostupné z: <http://www.region-adrspach.cz/aktivni-vyziti/turisticke-stezky/po-broumovskych-stenach/>

Obrázek č. 6 Mapy Seznam. *Seznam*. [online]. © 1996-2015 [cit. 2015-05-12]. Dostupné z: <http://mapy.cz/turisticka?x=16.2978745&y=50.5552159&z=13&l=0>

Obrázek č. 7 Ostaš. *Turistický atlas*. [online]. © 2010 [cit. 2015-05-15]. Dostupné z: http://turistickyatlas.cz/vse/misto/7240_ostas.html

Obrázek č. 8 Mapy Seznam. *Seznam*. [online]. © 1996-2015 [cit. 2015-05-15]. Dostupné z: <http://mapy.cz/turisticka?vlastni-body&x=16.1960793&y=50.5621681&z=15&l=0&uc=>

Obrázek č. 9 Mapy Seznam. *Seznam*. [online]. © 1996-2015 [cit. 2015-05-16]. Dostupné z: <http://mapy.cz/turisticka?x=16.6236877&y=50.0884284&z=14&q=Mladkov>

Obrázek č. 10 Mapy Seznam. *Seznam*. [online]. © 1996-2015 [cit. 2015-05-16].

Dostupné z: [://mapy.cz/turisticka?x=16.5778112&y=50.136http1772&z=15&l=0](http://mapy.cz/turisticka?x=16.5778112&y=50.136http1772&z=15&l=0)

Obrázek č. 11 Mapy Seznam. *Seznam*. [online]. © 1996-2015 [cit. 2015-05-16].

Dostupné z:

<http://mapy.cz/turisticka?x=16.4579487&y=50.2042642&z=14&source=muni&id=2681>

Obrázek č. 12 Mapy Seznam. *Seznam*. [online]. © 1996-2015 [cit. 2015-05-16].

Dostupné z:

<http://mapy.cz/turisticka?x=16.4073086&y=50.2306262&z=14&q=Zdobnice>

Obrázek č. 13 Mapy Seznam. *Seznam*. [online]. © 1996-2015 [cit. 2015-05-16].

Dostupné z:

<http://mapy.cz/turisticka?x=16.6051054&y=50.0288339&z=15&q=Jablonn%C3%A9%20nad%20Orlic%C3%AD>

Obrázek č. 14 Mapy Seznam. *Seznam*. [online]. © 1996-2015 [cit. 2015-05-16].

Dostupné z:

<http://mapy.cz/turisticka?x=16.1202908&y=50.2670423&z=15&q=Opo%C4%8Dno>

Obrázek č. 15 Mapy Seznam. *Seznam*. [online]. © 1996-2015 [cit. 2015-05-16].

Dostupné z: <http://mapy.cz/turisticka?x=16.2902784&y=50.2979207&z=16&q=Hluky>

Obrázek č. 16 Mapy Seznam. *Seznam*. [online]. © 1996-2015 [cit. 2015-05-16].

Dostupné z:

<http://mapy.cz/turisticka?x=16.1838913&y=50.5921191&z=14&source=muni&id=2526>

Obrázek č. 17 Mapy Seznam. *Seznam*. [online]. © 1996-2015 [cit. 2015-05-16].

Dostupné z: <http://mapy.cz/turisticka?x=15.6025600&y=50.6748143&z=14&l=0>

Obrázek č. 18 Mapy Seznam. *Seznam*. [online]. © 1996-2015 [cit. 2015-05-16].

Dostupné z:

<http://mapy.cz/turisticka?x=15.4557037&y=50.7699594&z=14&q=Harrachov>

Obrázek č. 19 Mapy Seznam. *Seznam*. [online]. © 1996-2015 [cit. 2015-05-17].

Dostupné z:

<http://mapy.cz/turisticka?x=15.5695581&y=50.6846856&z=16&source=base&id=1713122>

Obrázek č. 20 Mapy Seznam. *Seznam*. [online]. © 1996-2015 [cit. 2015-05-17].

Dostupné z:

<http://mapy.cz/turisticka?x=15.6730700&y=50.4235032&z=15&l=0&q=Zdob%C3%A4Dn>

Obrázek č. 21 Mapy Seznam. *Seznam*. [online]. © 1996-2015 [cit. 2015-05-17].

Dostupné z:

<http://mapy.cz/zakladni?x=15.6584358&y=50.3684049&z=14&source=ward&id=2097&q=Doubrava>

Obrázek č. 22 Mapy Seznam. *Seznam*. [online]. © 1996-2015 [cit. 2015-05-17].

Dostupné z:

<http://mapy.cz/turisticka?x=15.7312202&y=50.4913166&z=15&source=area&id=15649&q=%C4%8D%C3%A1st%20obce%20Debrn%C3%A9>

Obrázek č. 23 Mapy Seznam. *Seznam*. [online]. © 1996-2015 [cit. 2015-05-17].

Dostupné z:

<http://mapy.cz/turisticka?x=15.9645939&y=50.5612140&z=14&source=base&id=1722740&q=%C4%8C%C3%AD%C5%BEkovy%20kameny%20u%20Trutnova>

Obrázek č. 24 Mapy Seznam. *Seznam*. [online]. © 1996-2015 [cit. 2015-05-17].

Dostupné z:

<http://mapy.cz/turisticka?x=16.0001278&y=50.5933723&z=14&source=ward&id=3742>

Obrázek č. 25 Mapy Seznam. *Seznam*. [online]. © 1996-2015 [cit. 2015-05-17].

Dostupné z:

<http://mapy.cz/turisticka?x=15.8085108&y=49.9074051&z=15&source=muni&id=2314&q=Slati%C5%88any>

Obrázek č. 26 Mapy Seznam. *Seznam*. [online]. © 1996-2015 [cit. 2015-05-18].

Dostupné z:

<http://mapy.cz/turisticka?x=16.0478067&y=49.8266607&z=15&source=base&id=1836126&q=%C5%A0ilink%C5%AFv%20d%C5%AFI>

Obrázek č. 27 Mapy Seznam. *Seznam*. [online]. © 1996-2015 [cit. 2015-05-18].

Dostupné z:

<http://mapy.cz/turisticka?x=16.3242245&y=50.0014501&z=14&source=area&id=18712>

Obrázek č. 28 Mapy Seznam. *Seznam*. [online]. © 1996-2015 [cit. 2015-05-18].

Dostupné z:

<http://mapy.cz/turisticka?x=16.4517689&y=49.5982225&z=15&source=muni&id=2762>

Obrázek č. 29 Mapy Seznam. *Seznam*. [online]. © 1996-2015 [cit. 2015-05-18].

Dostupné z:

<http://mapy.cz/turisticka?x=16.2878323&y=50.4916989&z=14&source=muni&id=2498&q=Machov>

Obrázek č. 30 Mapy Seznam. *Seznam*. [online]. © 1996-2015 [cit. 2015-05-18].

Dostupné z:

<http://mapy.cz/turisticka?x=15.8007431&y=50.4250889&z=14&l=0&source=base&id=1734974&q=%C4%8Certovy%20hrady>

Obrázek č. 31 Mapy Seznam. *Seznam*. [online]. © 1996-2015 [cit. 2015-05-18].

Dostupné z:

<http://mapy.cz/turisticka?x=16.0953140&y=50.5756607&z=14&l=0&source=base&id=1714577>

Obrázek č. 32 Mapy Seznam. *Seznam*. [online]. © 1996-2015 [cit. 2015-05-18].

Dostupné z:

<http://mapy.cz/turisticka?x=16.1872387&y=50.5741890&z=14&q=Lachov>

Obrázek č. 33 Mapy Seznam. *Seznam*. [online]. © 1996-2015 [cit. 2015-05-18].

Dostupné z:

<http://mapy.cz/turisticka?x=16.2079239&y=49.7701231&z=14&q=Lubn%C3%A1>

Obrázek č. 34 Mapy Seznam. *Seznam*. [online]. © 1996-2015 [cit. 2015-05-18].

Dostupné z: <http://mapy.cz/turisticka?x=16.0560465&y=49.7981924&z=15&l=0>

Obrázek č. 35 Mapy Seznam. *Seznam*. [online]. © 1996-2015 [cit. 2015-05-18].

Dostupné z: <http://mapy.cz/turisticka?x=16.2070656&y=49.7272534&z=15>

Obrázek č. 36 Mapy Seznam. *Seznam*. [online]. © 1996-2015 [cit. 2015-05-18].

Dostupné z: <http://mapy.cz/turisticka?x=15.9946775&y=49.8423831&z=15&l=0>

Obrázek č. 37 FIALOVÁ, Barbora. SERIÁL: Sportovní lezení netrénuje jen svaly, ale i rozum a vůli. *iDnes*. [online]. 20. června 2010 [cit. 2015-05-16]. Dostupné z:

http://brno.idnes.cz/serial-sportovni-lezeni-netrenuje-jen-svaly-ale-i-rozum-a-vuli-p7q-/brno-zpravy.aspx?c=A100616_1403020_brno-zpravy_dmk

Obrázek č. 38 Vlastní fotografie

Obrázek č. 39 *Adršpašsko-teplické skály*. [online]. [cit. 2015-05-16]. Dostupné z:

<http://www.skaly-adrspach.cz/>

Obrázek č. 40 POKORNÝ, Petr. Lezci nelezci. *Pok Blok*. [online]. 23.08.2013 [cit.

2015-05-16]. Dostupné z: http://fotonec.blogspot.it/2013_08_01_archive.html

Obrázek č. 41 JENKA, Libor. Skály – letecké fotky . *Webmix*. [online]. 27.06.2007
[cit. 2015-05-16]. Dostupné z: <http://webmix.euweb.cz/dokum12/>